

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 26 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hasabos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér

Nyitászó sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KLADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 351.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, április 18.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Az aradi kísérlet.
- Módosítás mindenáron.
- Halmos János meghalt.
- Az ügyvéd-városatyák ellen.
- Főszolgabíró a vádlottak padján.
- Wertheimstein Rózsika válik?
- Egy kontó, egy pamiag és egy pör.
- Tárca: Levél. Irta: Iritz Margit.

Az aradi kísérlet.

Arad, április 17.

Az áruházak és a boltok felé fordult ma Aradon a közönség érdeklődése. A kereskedelmi alkalmazottak sztrájkja kitört. Vegyes érzésekkel, de egyforma kíváncsisággal fordult a közönség a kirakatok és üvegajtók mögé: hogy fest ez a legújabb, legeredetibb sztrájk.

Ujnak igen új. Vidéki városban alig is volt. Szinte ugy látszik, hogy a szakszervezetek kísérleti nyulaknak használják föl az aradi kereskedelmi alkalmazottakat, tapasztalást szerzendő, vajjon sikere lehet-e a kereskedelmi alkalmazottak sztrájkjának.

Erre felelni ma, a sztrájk első napján határozottsággal nem lehet. Annyi azonban kétségtelen, hogy az első napon a sztrájk kilátásai a legkedvezőtlenebbek voltak. A sztrájk eshetőségeit az teszi biztatókká, ha a sztrájk egyöntetű, és ha a termelést, vagy a forgalmat megakasztja. A mai sztrájk pedig fölöttébb részlegesnek mutatkozott. Igen sok üzletben

az összes alkalmazottak, más üzletekben pedig azok egy része beállott a munkába, annak ellenére, hogy az elriasztás a sztrájkot vezetőkről a legerősebb eszközökkel dolgozott. Meglátszott, hogy az alkalmazottak nagy része még nem áll a szakszervezet hatásköre alatt, s ez már maga illuzóriussá teszi a sztrájkot. A sztrájk másik fogyatkozása az volt, hogy a forgalomban egyáltalán nem okozott zavart. A kilépett alkalmazottak vagy idejében pótolhatók, vagy pedig, kis ügyvel-bajjal nélkülözhetők voltak. Ezt megkönnyítette a közönség rokonszenve, amely ebben az esetben a munkaadók felé fordult. A közönség méltányolta a kereskedő kivételes helyzetét és vagy elhalasztotta vásárlásait, vagy pedig igyekezett a kereskedő helyzetét egyébként méltányolni.

Sajnálunk, ha e sorokból az alkalmazottak ujjongást olvasnának ki, örömet a fölött, hogy a sztrájk mindjárt az első napon ily szomorúan áll. Erről szó sincs. Ez csak száraz, rideg konstatació egy rosszul rendezett, rosszul szervezett és eléggé meg sem indokolt harcnak. A kereskedelmi alkalmazottaknak bizonyára vannak még vágyai azokon felül, amelyeket a kereskedők már megadhattak: de egyszerre mindent nem lehet. Az aradi kereskedelmi alkalmazottak annyit kapcsolnak kívánságaik közé, amennyit egyszerre, teljes mértékben s ily rövid idő alatt kivívni szinte lehetetlen. Másutt külön akciót indítottak a záróóráért és külön a munkaszünet teljessé tételéért. Itt egy-

szerre vették föl mind a kettőt a követelések programjába. A kereskedők ennek dacára mindakettőben tettek a helyzethez mért jelentős engedményeket. Az esti záróórán a fél nyolcat, mint összes szakmákban a végső határt, több szakmában a hét órai zárást s a nyári vasárnapokon a teljes munkaszünetet. Az alkalmazottak szervezete sikerének teljes tudatában vehette volna ezeket át, amint azt másutt is sztrájk nélkül tették a szervezett alkalmazottak. Itt azonban a sztrájkra volt szükség, amelyet meg kellett próbálni, s a melynek eddig az az egyedüli eredménye, hogy a kereskedők a fokozott engedékenység helyett a legmerevebb, határozott álláspontra helyezkedtek s eddigi engedményeiket visszavonták.

S a sztrájk sovány kilátásain bizony nem változtattak azok az erőteljes hangu nyomtatványok, amelyek a hangulatkeltés céljából ma buján tenyésztek az utcán. A közönség már régóta nem olvassa komolyan ezeket. Különbözik egy olyan sztrájk, a melynél az érdekeltek tekintélyes része egyáltalán nem tartja szükségesnek a harci eszköz alkalmazását, a másik része maga jelenti be a főnökének, hogy csak a megfélemlítés hatása alatt nem állhat munkába: maga beszél önmagáról.

Bizonyára nem meddő reménység, hogy a sztrájk nem vette el a lehetőségét a békés kibontakozásnak. Most már nehezebb a dolga, mint ezelőtt volt, de az utat bizonyára egyik fél se zárja el tőle. A kereskedők bizonyára nem fogják an-

Levél.

Irta: Iritz Margit.

Edes barátom, ha megismeri még az írásomat, ne dobja félre a levelem, hanem szenteljen neki néhány pillanatot az én kedvemért, a mult kedvéért. Néhány hónappal ezelőtt elhatároztam, hogy nem írok többet magának s mégis megteszem. Tudja mi birt erre? Az eljegyzési hírek közt olvastam a maga nevét. Az első pillanatban, bevallom őszintén, borzasztóan hatott ez reám. Mintha vaskapcsok szoritották volna össze a szívemet, úgy éreztem, hogy ez megváltoztatja még a világrendet is. Később engedni kezdett a nyomás s csodáltam meglepődésemet. Hisz már hónapok óta tudom, hogy ez be fog következni s mégis oly hirtelen, váratlanul jött az egész.

Valamikor azt hittem, hogy az én nevem fog a magáé mellett állni ilyen biza mas közelségben. Ugy gondoltam, hogy ezt kívánja díjul tanításaiért. Mert maga ismertett meg avval, ami egyedül boldogít a földön, ami mélységbe sülyeszt és felemel, amiért születnek az emberek és meghalnak. Magánál tanultam megismerni az igazi, őznetlen, tiszta szerelmet, amely még nem lépett az érzékiség fertőjébe, amikor a hős még tiszta, gáncsnélküli lovag s a hősnőt még egy csunya gondolattal sem érintette. Maga ismertett meg a szerelemmel, megbarátkoztam vele s el is bucsuztam tőle. Pedig azt hittem, sohse válik el tőlem s magával együtt mindenem lesz az életben. Emlék-

szik még arra a napsugaras délutánra mikor magával megismerkedtem? A maga nővérehez, érti, nekem máig sem unokanővérem, hanem a maga testvére, pedig már most vége mindennek, tehát oda voltam hiva pár hétre s neki első dolga volt a bátyját velem megismertetni. Mikor kezét fogtunk, éreztem, hogy maga még nagy szerepet fog játszani az életemben. Látam, hogy maga sem közömbös irántam, mindég többet és többet gondol rám s később már csak az alkalmat várta, hogy nyilatkozzék. Nem vette észre, én mindég kerültem ezt az alkalmat, hogy minél tovább tartson ez az édes biztos bizonytalanság. Boldog voltam nagyon, örömmel engedtem át magamat ennek az új, végtelenül édes érzésnek, mely felüdített, napsugarat hozott az én gépies életembe. Jut még eszébe az a jelenet, mikor együtt sétáltunk a ligetben s szembe jött velünk az a szép, elvált asszony, akiről azt mondták, hogy a maga felesége szeretett volna lenni. Én közelebb simultam magához, hadd lássa, hogy maga az enyém és senki másé. Gőgösen mért végig bennünket, szinte hallottam a sziszegését. Maga megmosolyogta az egészet, nekem pedig győzelem volt. A másik veresége velem szemben a leány győzelme az asszony felett. Nem vette még észre, hogy az asszonyok és leányok folyton harcolnak.

Aféle guerilla harc ez, apró, de heves csatározások, amelyekben többnyire asszonyoké a győzelem, mert a leányokban akármilyen nagy hadvezéri tehetség van, a fő céljuk, hogy átjuthassanak a másik táborba. Figyelte-e már,

hogyan beszél egy asszony és leány, különösen együtt. Mennyi nyugodtság, biztonság, fölény van az asszony megjelenésében a leánynyal szemben. Persze vannak kivételek is. Eme nyugodtság, biztos, asszonyos fölény az a fegyver, amely egyoldalúvá teszi a küzdelmet s csak néha fordul a szerencse kissé a leányok felé. Ilyen győzelem volt az enyém is, de azután következett csak az igazi. Maga elmondta nekem, amit már én régen tudtam. Szeret, velem együtt akar az élet rögzös útjain elindulni. Ha az én kezemet fogja nem lesz semmi nehéz, ha szeretjük egymást, nem leszünk szegények, mert amit az élet nem ad meg, megtaláljuk majd szerelmünkben. Azután megcsókolt. Oh Istenem! ebben a csókban benne volt a maga egész őznetlen tiszta szerelme s én megtudok magának mindent bocsátani ezért az egy csókért. Felolvadt ebben a csókban mindkettőnk vágya, törekvése, reménysége. Eskü volt ez, szebb, érvényesebb mintha szóval mondtuk volna el. Imádkozzon kérem, én tenni fogom, hogy a jó Isten el ne ítélje hamis esküvésért. Azután elutaztam, leveleztünk egymással. Megvannak még a levelei mind. Hosszu téli estéken előveszem őket és olvasgatom. A harmadik levelében azt írja: „Nem tudok belenyugodni édes, hogy ne láthassalak, megengeded, hogy meglátogassalak?” Másnap már itt volt. A hódolat ahogy az édes anyámnak kezét csókolt s az a szerelmes tekintet, ahogy rám nézett, végtelen örömmel töltött el. Szerettem volna kikiáltani az egész világnak boldogságomat, szerelmemet. Azután írt még sokszor és nagyon szépen.

nak a fölénynök kihasználását keresni, a melyhez a sztrájk kedvezőtlen megmúdulta által jutottak; — a kereskedelmi alkalmazottaknak pedig, bármennyire is jogosnak tartják követeléseiket, nincs okuk következeteseknek lenni a taktikai hibához, amelyet felületes tanácsra elkövettek.

Nincs kizárva, hogy a munkások vezetősége még ugynevezett erősebb eszközöket tartogat a siker hajszolására. Sajnálni való lenne, ha ezek fogamatba vétetnének. Csak az indulatokat mozgósítanák vele, anélkül, hogy a kilátások erősödnenek. A munkaadók ebben az esetben nem taktikáztak, hanem közösen rávették egymást minden, ma megadható engedményre. Ezen túl már a legérzékenyebb anyagi károsodást jelentene minden változtatás a számukra. Ezt önként nem adták, de a kellemetlenségek fegyverével, — amely mindig kétélű fegyver — se vehetik el tőle.

Ha már bekövetkezett ez a sztrájk, ne maradjon meg az egyébnek, mint az aradi élet egy határozottan érdekes epizódjának. Amelynek az érdekessége mellett tanúságai is vannak. △

Módosítás mindenáron.

A képviselőház ülése.

A képviselőház ma délelőtt Justh Gyula elnökletével ülést tartott, melyen a felekezeti tanítók fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalása volt a napirend. Napirend előtt Vertán Endre előadó és Justh Gyula között heves házszabályvita fejlődött ki. Ezután a napirendnél igen sokan nyújtottak be módosításokat, melyek közül csupán az Apponyi volt fontosabb. Ezután az interpellációkra került a sor.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapest, április 17.

Vertán Endre igen mokány ember. Ha ő egyszer a fejébe veszi, hogy az elnök nem jól kezeli a házszabályokat, ezt meg is mondja. A mai ülés is azzal kezdődött, hogy egy kicsit megtámadta Justh Gyulát, aki azonban hamarosan elintézte az egész affért: leintette Vertánt és áttért a napirendre.

Majd ritkábban jöttek a levelek s én úgy látam, mintha az engem heborító aranyos fátyolon rés támadna, amely amint nagyobbodott, mind jobban és ijesztebben mutatta a mögötte leskelődő sötétséget. Becsuktam szememet, nem akartam látni semmit, szerettem volna megállítani az időt, hogy ne legyen még vége az aranyos álomnak. Most már nyugodtan, minden lelki izgalom nélkül mondhatom, kérem ne vegye szemrehányásnak, nagyon sokat szenvedtem. Mikor az én egyenes, őszinte választ kérő levelemre se válaszolt, azt hittem először, hogy ezt a szakítást nem bírom túlélni. Azt hittem összeomlik a világ körülöttem. Olyan brutálisan és kegyetlenül tépte szét az az én aranyos világomat, hogy majd megvakultam a sötétségtől, ami rám borult. Micsoda lelki kínokon mentem keresztül, míg eljuttam magam mal hitetni, hogy álom volt az egész, amelyből felkeltem egyszer ébredni. Felébredtem annyira, hogy el sem fogok aludni többé. Vannak emberek, akik nem szeretnek sokszor, csak egyet s nekem, pirulás nélkül valhatom be, maga volt az az egy. A sebemet avval gyógyítottam, hogy a mult képeit idéztem vissza s most már annyira vagyok, hogy nem tudok magára haragudni. Maga csak úgy járt el, mint sok más ember s hogy én úgy a szívemre vettem, azért csak én lehetek felelős.

Isten vele édes barátom, sok szerencsét kívánok a házasságához, kérem tegye olyan boldoggá a menyasszonyát, mint amilyen én voltam. Majd imádkozni fogok érte.

Kitünő dolog az ilyen részletes tárgyalás. Urak, akik nem tudnak két értelmes mondatot egymásután kinyögni, felszólalnak és módosítást ajánlanak. Pontosvesszőt a vessző helyett, vesszőt a pontosvessző helyett. Ha a módosítást elfogadják, a derék honatyá tevékeny részt vett a törvényhozásban. Ha nem fogadják el, az se baj: a fő az, hogy a szónoklat megtörtént legyen. Ne mondják a választók, hogy a képviselőjük nem szólt még fel a Házban.

Igy megy ez most napról-napra. Es ezt nevezik a háza érdekében való eredményes munkának.

Részletes tudósításunk:

(Elnök és előadó.)

Az ülést tíz órakor nyitotta meg Justh Gyula elnök. Az indítvány- és interpellációs könyvet felolvasták. Az utóbbiba *Vlad*, Aurél és *Meczner* Béla jegyzett be újabb interpellációt. Ezekre a Ház fél két órakor tér át.

A részletes tárgyalás második szakaszánál Vertán Endre a házszabályokhoz kér szót. A tegnapi szavazás alkalmával a házszabályok téves értelmezése folytán Szikcsák Ferenc határozati javaslata felett téves határozatot hoztak. (Zajos ellentmondások.) Az elnök ugyanis ezt a javaslatot azzal a megokolással utasította vissza, hogy egy teljesen azonos javaslatot a Ház egyszer már elvetett. Szikcsák javaslatát az ő nézete szerint két részre kellett volna osztani s így szavazás alá bocsátani, de mindenképpen szavazás alá kellett volna bocsátani. (Zajos ellentmondások.)

Elnök: A képviselő ur nagy tévedésben van, mert ő a kérdés feltevése dolgában is megkérdezte a Házat, mely az ő indítványához hozzájárult. Ha Vertánnak volt kifogása, lett volna módja ennek kifejezését adni. Ma, a meghozott határozat kritizálásával megint a házszabályok ellen vétkezik. Ha elolvasta volna a naplót, ami neki, mint előadónak kötelessége is, meggyőződött volna arról, hogy az elnök helyesen járt el. A már hozott határozatot vita tárgyává tenni nem szabad.

Jegyző: Hoffmann Ottó!

Vertán Endre előadó: A vita már be van fejezve, engem illet a szó.

Elnök: Bocsánatot kérek, az előadó ur folyton támadja az elnökséget, ahelyett, hogy a tárgyalás menetét figyelemmel kísérené. (Zajos felkiáltások: Ez még sem járja! Más előadót!) Kérem, én bármely pillanatban itt hagyhatom a helyemet, ha nem tetszik az eljárásom.

Felkiáltások: Éljen az elnök!

Elnök: A vita a második szakasz felett be zárva nincs, az előadó ur tehát akkor követeli magának a szólás jogát, a mikor ez meg nem illeti. Várjon, míg szóásra felhívom. (Éljenzés és taps.)

(Tömeges módosítások.)

Hoffmann Ottó: A következő módosítást nyújtja be: Államsegélyes iskoláknál a tanító elhalálása alkalmával félévig alkalmazandó segédtanító fizetéséhez a közigazgatási bizottság véleményadása után a kormány is hozzájárulhat a rendes tanítói fizetés arányában.

Tóth János: A második szakaszhoz benyújtott módosításokra teszi meg megjegyzéseit. A javaslat amaz intézkedése, hogy a megüresedett tanítói állás félév alatt betöltendő, nem új intézkedés, már a 68-iki népiskolai törvény intézkedik erről. Goldis e tekintetben egy évi időt kért megállapítani. Ehhez a módosításhoz nem járulhat hozzá. Viszont Hoffmann módosítását helyesli. Előállhat az az eset, hogy nőtlen tanító hal el s erre való tekintettel a módosítás szövegét a következőképpen állapítaná meg:

Államsegélyes iskoláknál a rendes tanító halála esetén, ha a tanító özvegyet és árvát hagy hátra, az alkalmazott segédtanító fizetéséhez a halálkozás napjától számított félév alatt az állam is hozzájárul abban az arányban, mely arányban a rendes tanítói fizetés is kiegészítetik Csernoch módosítását, mely a tanító és tanítónő összeházasodása esetén a lakásról intézkedik, a magánéva teszi, valamint Ováry módosítását is. Szikcsák módosításának elfogadását ellenzi.

Goldis László és Hoffmann Ottó: Módosításait visszavonják.

Vertán Endre előadó: Hozzájárul Csernoch, Ováry és Tóth János államtitkár módosításaihoz. A Ház a szakaszt így is fogadta el.

(Fő a beszéd.)

A harmadik szakaszánál

Vertán Endre előadó megjegyzi, hogy a szakasz a községi és hitfelekezeti rendes tanítókra vonatkozik.

Bella Mátyás: A százkoronás korpótlékoknak az ötödik és hatodik helyre való áttételét kéri.

Talos István: A korpótlékok igazságosabb beosztását kívánja. Különben a tanítók érdekeinek gondozásáért igaz köszönetét fejezi ki a miniszternek. Hálája még nagyobb lesz, ha a miniszter hozzájárul módosításához. (Derűltség.)

Goldis László és Rakovszky Béla stílis módosításokat kívánnak.

Veres Józ ef: Azt óhajtja, hogy a két százszáz koronás korpótlék az utolsó két helyre tétessék. Remélhetőleg az állam pénzügyei ezt megengedik.

Somogyi Aladár: Stílis módosításokat ad be.

(A tanítók korpótléka.)

Apponyi Albert gróf kultuszminiszter: A pénzügyminiszterrel a legteljesebb szolidaritásban van. Nem fogadhatja el azt, hogy bármelyik képviselő mintegy a pénzügyminiszterre háritsa a javaslat azon hátrányát, melynek reparálása pénzügyi kérdést képez. A pénzügyminiszter a kabinetnek ugyszólván pénzügyi lelkiismerete és igazán szerencsésnek tartja magát, hogy oly pénzügyminiszterrel dolgozhatik, mint a jelenlegi, ki fel tudta fogni a javaslat fontosságát és lehető legnagyobb jóakarral volt és van a javaslattal szemben. (Helyeslés.) Módosítást nyújt be maga is, mely szerint a tanítók öt évi szolgálat után 200 kor., tíz évi szolgálat után újból 200 kor., tizenöt év után 100 és 20 év után ismét 200 kor. korpótlékokat kapjanak. (Elnök helyeslés.) ami a költségvetést egy millió koronával megterheli. Azon reményének ad kifejezést, hogy ha a pénzügyi viszonyok a remélt arányban javulni fognak, igyekezni fognak a nem állami tanítók fizetését még jobban emelni és talán idővel el fogják érni, hogy az állami tanítók fizetésével egyforma legyen. Kéri módosításának elfogadását. (Zajos éljenzés és taps.)

Elnök: Az ülést tíz percre felfüggeszti.

(Nagy visszavonások.)

Szünet után

Talos István: Félreértett szavainak helyreigazítása címén foglalkozik Apponyi beszédének ama részével, amely azt tulajdonította neki, hogy nincs megelegedve a javaslat pénzügyi részével. Meg van győződve róla, hogy a kormány pénzügyi téren elment a lehető határokig. Módosítását visszavonja. (Helyeslés.)

Rakovszky Béla: Szintén visszavonja az általa benyújtott módosítást és jelzi, hogy a kultuszminiszter módosítását örömmel elfogadja.

Kaufman Géza, Markos Gyula és Csernoch János kijelentik, hogy örömmel hozzájárulnak a miniszter módosításához.

Előadó felszólalása után a Ház nagy többsége elfogadja a miniszter módosítását s így Bella és Goldis módosítása elesik.

A 4. szakaszt a Ház Csernoch János módosításával fogadta el.

A Ház ezután áttért az interpellációkra.

(Vadák megyei tisztviselők ellen.)

Wekerle Sándor válaszol Petrovics István interpellációjára több krassó-szörénymegyei tisztviselő ügyében, akiket egy nyílt levél súlyos visszaélésekkel vádolt. A vizsgálat bebizonyította, hogy a vadák alaptalanok és ezért fölöslegese a további intézkedések.

A Ház tudomásul vette a választ.

Wekerle Sándor a námésztói főszolgabíró visszalelései dolgában azt válaszolja Szikcsák Ferenc interpellációjára, hogy a vizsgálat alaptalannak találta a vádat.

Szikcsák Ferenc nem fogadja el a választ. Néhány kertező szava után, amelyeket a képviselők nagy mebotrán oázással fogadtak, a Ház tudomásul veszi a választ.

(Az alideutsch-mozgalom.)

Wekerle Sándor válaszol Markos Gyulának interpellációjára, amelyben azt kérde, van-e tudomása az alideutsch törekvésekről, amelyek

egyszerűen beakarják kebelezní Magyarországot Németországba. A miniszterelnök kijelenti, hogy van tudomásuk róluk, de ha nem kicsinyli le, nem tulajdonít nekik túlságos jelentőséget és konstatálja, hogy a hivatalos Németország elítéli a törekvéseket. A hatóságok figyelik e mozgalmakat és a túllépéseket megtorolják, de társadalmi úton is kell ellene küzdeni, amiben nagy föladata van a sajtónak, amelynek e törekvéseket ostorozni és a sajtó útján elkövetett visszaéléseket a sajtóban megtorolni kell.

Markos és a Ház tudomásul veszik a választ.

(A belényesi népgyűlés.)

Pop C. István interpellál a belényesi népgyűlés megtagadása miatt. A népgyűlést egy magyarokból álló csapat kődobálással megzavarta és a hatóság jelen volt képviselője nemcsak hogy nem akadályozta meg ezt, de a gyűlést még csendőrökkel ugrasztotta szét. Nyilvánvaló, hogy a magyarok büntetlenek maradnak még ha ilyet is követnek el, míg a románokat, hacsak békétlenkednek, letartóztatják. Ily körülmények között csodálja, hogy egy esztalip golyóval és ólommal fenyegeti a románokat. Azt a kérdést intézi a belügyminiszterhez, hajlandó-e vizsgálatot indítani és a megzavart polgároknak elégtételt nyújtani?

Ennek az interpellációt kiadja a belügyminiszternek és a holnapi ülés napirendjének megállapítása után bezárja az ülést.

Az ügyvéd-városatyák ellen.

Barabást és Mandl drt megvádolják.

Mondjanak le a törvényhatósági tagságról.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 17.

Rendkívül érdekes beadvány érkezett ma Aradvárosához. A beadványt Kovács Ferenc ismeretlen aradi lakos terjesztette be, aki nemrégiben a színügyi bizottságnak egyik határozatát is megfélebbzte. A beadvány indítványt tartalmaz, amely azt célozza, hogy azok a választott törvényhatósági bizottsági tagok, akik a város ellen megindított perekben a város perbeli ellenfeleit képviselik, a per folyamata, illetve a képviselet tartama alatt ne lehessenek tagjai a törvényhatóságnak.

Az indítvány elsősorban Barabás Béla ellen irányul, aki tudvalevőleg a lóvasutársaság érdekeinek szószólója volt a kereskedelmi miniszteriumban megtartott ankéten, másodsorban Mandl Vilmos dr. ellen, aki a vízvezetéki társaság és a város között folyó perben a vízvezetéki társaságnak jogi képviselője. Az erős hangon megírt beadvány szövege egyébként az alábbi:

(Indítvány a közgyűléshez.)

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Arad sz. kir. város közönségének f. évi május havában tartandó közgyűlése alkalmával a következő indítványomat van szerencsém a tekintetes törvényhatósági bizottsághoz benyújtani, mély tisztelettel esedezvén, méltóztatásuk indítványomat egész terjedelmében, annak megokolásával együtt felolvastatni és azt el is fogadni.

Indítvány.

Mondja ki a törvényhatósági közgyűlés, hogy oly ügyvéd, aki a törvényhatósági bizottságnak választott tagja, azon esetben, ha Arad város közönsége ellen indított és indítandó perben ügyvédi képviseletet vállal, a per folyamata alatt és illetve mindaddig, amíg a képviselet tart, a törvényhatósági bizottságnak tagja nem lehet.

Megokolás.

Arad sz. kir. város köztörvényhatósági bizottságának két, a polgárság bizalmából választott ügyvéd tagja, névszerint Barabás Béla dr. és Mandl Vilmos dr. aradi ügyvédek Aradváros közönségének a közüti vaspálya és a vízvezetéki társulat elleni perében képviseletet vállaltak, sőt az említett peres feleket a város közönsége elleni perben jelenleg és képviselik.

(Barabás közgazdasági tevékenysége.)

Barabás Béla dr.-nak Aradvárosa érdekében kifejtett ilyen közgazdasági tevékenysége a város közönsége előtt emlékezetes már azon időből, amidőn a kereskedelmi miniszteriumban megtartott ankét alkalmával nehézségeket és akadályokat gördített az Aradhegyaljai mótóros vasut vállalat elé, hogy a város közterületére bejöhessen. A kereskedelmi miniszteriumban megtartott ankéten Barabás Béla oly célból vett részt, hogy az Aradhegyaljai mótórosvasut vállalat és az Aradi közüti vasut közötti érdekellentét eloszlatassék és hogy a hegyaljai vasut Aradvárosába bejöhessen.

Barabás Béla közgazdasági tevékenységének a vége az lett, hogy a hegyaljai mótórosvasut városunkba nem jöhet be és így Barabás tényleges szolgálatokat csakis a közüti vaspálya társaságnak tett. Barabás Béla azóta is a törvényhatósági közgyűléseken több ízben szónokolt a lóvasut érdekében (automobil ellen) és a lóvasutársaságnak Aradváros közönsége elleni perében, mint a lóvasutársaság ügyvédje jelenleg is szerepel.

(Vádak Barabás és Mandl Vilmos ellen.)

Mandl Vilmos dr. az Aradi vízművek ügyvédje, idegen angolokat képvisel városunk elleni perében. Mandl Vilmos dr. az angolok érdekében és képviseletében a hatósághoz és bíróságokhoz a képtelennél-képtelenebb, a valóságnak meg nem felelő és minden igazságot nélkülöző beadványokat szerkeszt és ad be és így ügyvédi működésével és magatartásával városunk érdekei ellen működik közre.

Mandl Vilmos épp úgy mint Barabás Béla, akik a törvényhatósági bizottságnak a polgárság bizalmából választott tagjai, pénzért vagyis saját egyéni hasznukért ügyvédi képviseletet vállaltak szülővárosunk ellen. Nevezett törvényhatósági bizottsági tagok, az én szerény nézetem szerint, mindaddig, amíg Aradvárosa jól felfogott érdekei ellen dolgoznak, amíg szülővárosunk ellen peres ügyeket elvállaltak és visznek, a törvényhatósági bizottságnak tagjai nem lehetnek.

(Lemondani a bizottsági tagságról.)

Aradváros polgársága nevezett választott törvényhatósági bizottsági tagjainak ilyenféle közgazdasági tevékenységéből nem kér, mert az ily adott esetben az ügyvédi működés és képviselet merő ellentétben van azzal a köteles hűséggel, szeretettel és ragaszkodással, amelylyel — hangsúlyozom — egy a polgárság által megválasztott törvényhatósági bizottsági tag a város közönségével szemben lenni tartozik, különösen akkor, amidőn a törvényhatósági bizottsági tagok egyike városunk díszpolgára is!!

Vagy választott törvényhatósági bizottsági tagnak lenni és a város közönsége ellen peres képviseletet el nem vállalni, vagy pert vállalni a lóvasutól és a vízművek társaságától, de akkor tessék a polgárság bizalmával vissza nem élni, avval játékot nem üzni, hanem a törvényhatósági bizottsági tagságról lemondani!

Meggyőződésem, hogy jelen indítványomnak a kívánt erkölcsi hatása mindenestre meglesz, mert hisz jelen indítványommal elsősorban is a közérdeket, városom jól felfogott érdekét vélem szolgálni. Bizalom és pénz, e két fogalom sokszor összeegyeztethető, de erő-

sen niszem, hogy indítványom a törvényhatósági bizottsági tagok többségénél, amely hála Istennek, nem ügyvédekből áll, visszhangra fog találni és jelen indítványomnak a törvényhatósági bizottság helyt fog adni.

Sine ira et studio!

Ellőttünk: Kiváló tisztelettel:

Gábor István, Kovács Ferenc.

Réder Jakab.

A tartalmánál fogva feltűnést keltő beadvány szóba fog kerülni a jövő havi közgyűlésen, amely előreláthatólag igen viharos lefolyású lesz, éppen a beadvány tárgyalása folytán.

Mint értesülünk, a tanács azzal terjeszti az indítványt a közgyűlés elé, hogy a törvényben taxative fel van sorolva, hogy kik nem lehetnek a törvényhatósági bizottság tagjai. Azok az esetek, amelyeket az indítványozó felsorol, nincsenek benn a törvényben.

Halmos János meghalt.

1847—1907.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 17.

Halmos János, Budapest székesfőváros nyugalmazott polgármestere ma reggel — amint fővárosi tudósítónk jelenti, — a Herzel-szanatóriumban meghalt. Az elhunyt bérlakban szenvedett és ezért szállították a szanatóriumba. De az előzetes orvosi vizsgálat megállapította, hogy a betegség oly elmérgesedett volt már, hogy az operációt nem bírta volna ki a beteg. Nem is operálták hát meg és ma reggel hosszú szenvedés után csöndesen meghalt.

Körülbelül másfél év előtt halt meg Halmos János felesége. Ez a gyász elviselhetetlen csapást mért rá. Energiáját, munkakedvét megtörte, siránkozó, buskomor embert csinált belőle. E nagy lelki rázkódtatásnak tulajdonítható, hogy amikor a főváros oly imponáló erővel vett részt a nemzeti ellentállásban, ő már csak passzív tehetetlenséggel állott a forrongó események központjában, míg végül önként félreállott és lemondott állásáról.

Azóta teljesen a maga családi gyászának élt és csak egyetlenegyszer sodródott a Polónyi-affér áramlatával a közéletbe. De ez a szereplése is — tudnivaló — csak még jobban fölzaklatta enervált lelkületét. Folyton azt hangoztatta, hogy legjobb volna már, ha feleségét mihamarább követhetné a sirba. Ez a vágya, ime, beteljesült...

Halmos János mint polgármester mintaszerűen pontos és mocsoktalan tisztaságu hivatalnok volt. Ezek voltak legjelentősebb kvalitásai, amelyek őt e díszes állásra érdemesítették. Mert egyébként nem volt nagyszabású egyéniség, a kezdeményezés zsenialitása és bátorsága hiányzott belőle. Működéséhez nem fűződik nagyobb alkotás emléke, de mindenkor kegyelettel fognak visszaemlékezni szorgalmára és önzetlen tisztaságára. Neve, a Halmos-név, egy szimpatikus mozgalmának a gyümölcse: ő, a németnevű patricius pesti család sarja indította meg a névmagyarosítás mozgalmát a fővárosi tisztviselők körében.

Életrajzi adatai a következők:

Született Pesten 1847. május 4-én. Atyja jómódu iparos volt. Középiskoláit szülővárosában, a kegyesrendiek gimnáziumában végezte el. Ugyancsak Pesten végezte el jogi tanulmányait is. Ügyvédi pályára lépett, azonban 1873-ban, a főváros egyesítése alkalmával kerületi jegyzővé választatván meg, az ügyvédi pályát a hivatalnokival cserélte fel. 1882. január 25-én tanácsnokká választották és az adóügyosztály vezetésével bízták meg.

1896-ban a törvényhatósági bizottság a polgármesterré választott Márkus József he-

lyére ugyanazon év december 9-én alpolgármesterré választotta. Alig egy év múlva, ugyancsak Márkus Józsefnek főpolgármesterré történt választása után 1897. november 21-én egyhangulag polgármesterré választották. Közvetlen megválasztása után régi, német hangzású Haberhauer családi nevét Halmosra változtatta és ezen a néven tette le hivatalos esküjét is. Példája hatással volt a főváros tisztviselőire, kik tömegesen magyarosították meg neveiket, sőt az egész országban újból föllendült a névmagyarosítás ügye.

1906. évi március 1-én ment nyugdíjba és azóta folyton gyengélkedett. Betegsége elhatalmasodott és röviddel ezelőtt szanatóriumba vétette fel magát, ahol ma hajnalban a halál váltotta meg szenvedéseitől. A főváros tanácsa ma déli fél egy órakor ülést tartott, melyen a temetés körüli teendőket állapították meg. Végleges megállapodások természetesen csak a család bevonásával várhatók; de úgy tervezik, hogy a ravatalt az erzsébetvárosi templomban állítják fel, ahonnan a temetést pénteken délután fogják rendezni.

Egy kontó, egy pamlag és egy pör.

Aradi színészek drámája.

— Az Aradi Közlöny tudóstóljától. —

Arad, április 17.

Abban a perben, amelyben az aradi törvényszék mint felelőbírói bíróság ma döntött, határozottan uralkodott a komikus elem. A vádlott az aradi Nemzeti Színház egyik komikus volt s az egész ügy holmi elsikkasztott pamlag s egy szintén jónévű komikus-színművész kávéházi tartozása körül forgott. A per elemei kétségtelenül furcsán festenek ebben az összeállításban, a köztük lévő összefüggést azonban bőven kifejtette *Friedmann Adolf*, a *Fiume kávéház* volt tulajdonosa. *Friedmann* ugyanis egy minapi büntető-járási tárgyaláson bizonyította, hogy ha szereti is a komikusokat, mint olyanokat, nem mindig szereti a tréfát.

A dolog előzményei röviden a következők: Az aradi Nemzeti Színház néhány joviális tagja elhatározta, hogy szűkebb körű lumpoló társaságot alakít. A terv természetesen viharos teteszést aratott s nyomban megvitatták, hol üssék fel ennek a bohém tanyának a sátorfáját. Választásuk *Friedmann Adolf* Fiume kávéháza esett. Tekintettel azonban, hogy jól mulatni csak a nyilvánosság kizárásával lehet, reá birták *Friedmann*ot, hogy egy külön szobát teremtsen nekik. *Friedmann* a busás haszon reményében sürgősen intézkedett is, s néhány nap múlva valóban kellemes fészék állt a színész urak rendelkezésére. A mulató társaság tagjai egytől-egyig meg voltak elégedve a szobával, amelyben ugyszólván minden meg volt, amit a kényelem megkíván. Csupán egy dolog hiányzott. Egy jóra való *diván*. Hogy minek kellett ez a színészeknek, arról nem szól a fáma. Mi se kutassuk. Elég az hozzá, hogy a hiányt sürgősen pótolni kellett s minthogy egyébként nem ment a dolog, *összeadtak* néhány forintot, aztán egy szűkebbkörű pamlagvásárló bizottságot szerveztek, s néhány nap múlva ott állott a szobában az epedve várt, a diszkrét és nélkülözhetetlen *diván*.

Sajnos, hogy le kell mondanunk arról, hogy e per keretében tovább foglalkozzunk a pamlag előnyeivel, tény azonban, hogy sok jó riccsajnak volt tanuja, s mint afajta jó bajtárs, a mulató kompániával együtt bizony rossz napokat is látott. Különösen ez év januárjának végén, amikor a gázsínak már a romjai is a pokolban voltak, s *Friedmann* többszörösen ki-

jelentette, hogy súlyos aggodalmaj vannak a kifizetetlen cehek irányában.

Ez a kijelentés meglehetősen leverte a művészeket s egyszerre megszakadtak a mulatózások a kedélyes kis otthonban a pamlaggal és egyebekkel. Sőt mi több, hogy a tartozásokat némileg leszállítsák, felhatalmazták a kávést, hogy a divántértékesítse, s az érte befolyó összeget írja le a követelésből. A divánért azonban igen kevés folyt be s a bajok sötét felhőkként tornyosultak tovább. Egyik-másik művész ur nagy keservesen csak törlesztgetett *Friedmann*nál, de az egyik művész csak nem állt kötélnek. A kegyetlen kávést ezért beperelte s az illető veszedelmesen közeledett ahoz a helyzethez, hogy a színházi pénztár fogja helyette a ricsajok költségeit — természetesen beleegyezése nélkül — a gázsijából kifizetni.

Friedmann hallatlan merénylete óriási elkeseredést keltett a művész urak között s egy másnap délig tartó mulatózás után *Szathmáry Árpád*, mikor bevetődött a Fiuméba, nem titkolhatta e felett való megbotránkozását.

— Hallja *Friedmann*! Még is csak disznóság, hogy maga pörösködik! Hiszen az elsikkasztott pamlag árából ki tellett volna az a kontó!

A merész állítás kinosan érintette a Fiume kávéház volt tulajdonosát s akárhogy magyarázták a dolgot, mégis csak feljelentette *Szathmáry* rágalmazásért. A büntető járásbíró, amely a jelen volt tanukat mind kihallgatta, megállapította, hogy jónévű művésznünk *nem egészen beszámítható állapotban nyilatkozott* s *Szathmáry Árpádot felmentette*. *Friedmann Adolf* megfélemberte az ítéletet s így került ma az ügy az aradi törvényszék elé, amely szintén méltányolta a borgőzös állapotot s *helybenhagyta* az elsőbíró ítéletét.

Wertheimstein Rózsika válik?

Rotschild a legénylakásán.

Mi történt Londonban?

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 17.

Világraszóló érdeklődéssel ülték meg Bécs városában nászukat *Rotschild* Charles milliomos és *Wertheimstein* Rózsika, egy nagyvárad nyugalmazott huszárcapitány leánya.

Az eljegyzés is, a menyegző is olyan volt, mint ahogyan a mesékben szokott történni. Jött a királyfi, (— mindegy, hogy pénz-királyf; talán még jobb is!) meglátta a szép Rózsit, beleszeretett, feleségül vette és elvitte, messze-messze, ködös Albionba. Hát nem tündérmese-e ez, amilyent csak régi poéták tudtak kifundálni?

A rideg próza csak azután következett. Hazajöttek a nászutról és ekkor Károly ur, a milliomos, *visszaköltözött a legénylakásába*, míg Rózsika hazajött szülőföldjére, szép Magyarországra. Mondják, hogy sirt, mint a záporosó, mikor a vonatra ült. Hajh, a tündérmese olyan rövidke! . . .

Maga a száraz tény ennyi:

Rotschild Charles báró felesége, *Wertheimstein* Rózsika asszony tegnap *egészen váratlanul hazaérkezett Nagyváradra*. A báróné Bécsből jött és pedig nővére, *Strasser Clarisse* és komornája kíséretében. A pályaudvaron édesapja, *Wertheimstein* Alfréd lovag várta, aki szívélyesen átölelte leányát és pompás fogatán hazahajtatott vele.

Természetes, hogy *Rotschild* Charles báróné hazaérkezése egy percig sem maradhatott

titokban, bárha a pályaudvaron, este negyed nyolc órakor, alig néhányan voltak. Es mihamar valóságos bucsujárás volt az öreg *Wertheimstein* házához, mert Rózsika *báróné hazaérkezése még nagyobb feltűnést keltett, mint annak idején eljegyzése és utóbb esküvője*, mely ez év február 6-án volt Bécsben a milliárdos angol főúrral.

Amde *Wertheimstein*ek egyébként oly vendéglátó háza *ezuttal nem nyílt meg sem az üdvözlésre, sem a kíváncsiak előtt*. Az utóbbiak különösen nagy számban jelentkeztek. A nagyvárad újságírók mindenáron látni akarták és beszélni óhajtottak a nagyvárad leányból lett angol bárónéval, de hát minden igyekezetük kárba veszett. A régi ismerősöknek *Wertheimstein* Alfréd lovag szolgált némi felvilágosítással, de hozzá téve, hogy *ha szivességet akarnak tenni neki, hát ne nagyon zavarják*.

— Egyébként is — szolt *Wertheimstein* lovag — már napokkal ezelőtt mondtam, hogy leányom rövid időre látogatóba jön, így hát felesleges is talán ennek egyéb magyarázatát keresni.

— *De miért oly titokban?* — vetette közbe valaki.

— A leányom inkognitóját nem akarta levetni, mert tartott tőle, hogy ismét megrohanják mindenféle kérelemmel, óhajttással.

Rotschild báróné közvetlen környezetében azonban úgy tetszik már bőbeszédűbbek és a váratlan megérkezés okát a honvágyban látják.

— Rózsika báróné — így szolt az elbeszélés — nem jól érezte magát Londonban és már régibb idő óta elvagyódott tündéri berendezésű kastélyából.

— Milyen más a világ Biharban, — így szolt majdnem naponta környezetéhez — mennyivel szebb ott az élet! Mégis csak *különbül van az ember Váradon, mint Londonban*.

Es ezelőtt mintegy két héttel minden előkészületet megtéve az utazásra, elutazott Londonból és pedig Bécsbe. Férje, *Rotschild* Charles báró, felesége távozása után *nem maradt a saját palotájában, hanem beköltözött legénylakásába, mely édesapjának, Rotschild lordnak a házában van*. *Rotschild* báróné Bécsben nővérehez, *Strasser Clarisse*-hoz szállt és ott volt nála komornájával tegnapig.

Tegnap aztán hirtelen elhatározta, hogy hazautazik Nagyváradra szüleinek látogatására. *Strasser Clarisse* azonban nem engedte meg, hogy a báróné egyedül utazzék és készséggel ajánlotta fel kíséretét. Ma reggel utaztak el Bécsből a nyolc óra ötven perces reggeli gyorsvonattal, melyen a báróné egy egész I. osztályú fülkét bérelt. Egy óra negyvenöt perckor érkeztek Budapestre, a hol éppen az átszálláshoz volt idejük és kettőkor már folytatták utjukat Nagyvárad felé.

A kik a bárónét bár csak futólag is látták, azt mondják, pompás színben van és sötétkék uti ruhája kiválóan állott rajta.

Egy nagyvárad újságíró ma délben fölkereste *Wertheimstein* Alfréd lovagot, aki a leghatározottabban megcáfolta a leánya válásáról szóló híreket és egyúttal megkérte az újságírót, hogy tegye közzé a cáfolatot. *Rotschild* né zavartalan boldogságban él a férjével és tegnap atyjának látogatására érkezett Nagyváradra, ahol egy hétig marad s azután visszautazik Londonba. Csak annyi igaz, hogy *Wertheimstein* megkérte a nagyvárad újságírót, leányának Nagyváradra érkezéséről, ha lehetséges, ne adjanak hírt, mert attól tart, hogy sokan fogják zavarni látogatással és segítségkéréssel a fiatal asszonyt, aki a hosszú uttól kissé fáradtnak érezte magát.

A sztrájk.

Röpiratáradat az utcán. — A sztrájk-tanyán. — Már is csüggednek. — Terrorizmus az egész vonalon. — Békéltetési tárgyalások. — Felemlik a követeléseket. — A főnökök nem alkudnak. — Bojkott ellen krimscau. — Akik nem sztrájkolnak. — Derüs epizódok. — Felhívás a segédekhez. — A reménytelen sztrájk.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 17.

A kereskedelmi alkalmazottak sztrájkjának első napja nyugodtan, minden különösebb emóció nélkül mult el. A sztrájkolók, akiknek nagyrésze jobb meggyőződése ellenére és a terrorizmus nyomása alatt vette fel a bérharcot, tisztában vannak azzal, hogy mit sem érhetnek el természetesen, hogy elcsüggedve, kedvtelenül járnak-kelnek az utcákon és a sztrájk-tanyán. A kereskedők, bár kellemetlenül érinti őket segédek munkabeszüntetése, gyorsan segítettek magukon s a nagyközönségnek irányukban megnyilatkozó szimpátiája mellett alig-alig érzik a sztrájk következményeit. Annál inkább érzik ezt az alkalmazottak, akiknek harciasabb, azaz meggondolatlanabb része ugyan erősen fogadkozik, hogy akkor is kitart a sztrájk mellett, ha állását veszíti. A megfontoltabb gondolkodók azonban belátják, hogy őket a mozgalomból kifolyólag csak veszteség érheti, pedig, hogy néhány százan elveszítsék állásukat a párttitkár szép szemeiért, azt nem igen találják biztató perspektívának. Több, mint valószínű, hogy a sztrájk a holnapi nap folyamán már csak részleges jelentőségűvé csökken, mert a segédek javarésze előreláthatólag holnap elfoglalja régi állását.

A sztrájk körülményeiről részletes tudósításunk az alábbi:

A sztrájk-tanyán.

A ma reggel sztrájkba lépett kereskedelmi alkalmazottak a Hunyadi utcában levő Munkásotthonban ütötték fel sztrájk-tanyájukat. A tágas terem zsufolásig telve a különböző szakma-beli kereskedelmi alkalmazottakkal, akik közé a munkánélküli egyéb munkások is elegyednek. A komolyabb, idősebb kereskedelmi alkalmazottak kihúzódnak az előcsarnokba és pihennek a padokon.

A fiatalabbak, akik „jogtűt” viselnek a kabátjukon, állandóan künn járnak a városban és időközönként friss hírekkel térnek vissza a sztrájk-tanyára, hogy melyik üzletben milyen az élet. A hirhozókat nagy csoport veszi körül és érdeklődve hallgatja az újságolásokat.

Benn a teremben vidám élet uralkodik. Idős, többnyire más alkalmazottak egy nagy márványasztal körül ülnek és idejüket dominózással töltik el. Ezeket nem érdeklik a künn folyó események. A fiatalabb sztrájkolók kártyáznak — gyufába. A tekeasztalokon vígan folyik a karambol és a kéglí. Olykor olykor abba marad a szórakozás és a sztrájk-ról folytatnak eszmecsereket. Azután kitartással tovább játszanak. A kitartás nemcsak a szórakoztató játékokra vonatkozik, hanem a sztrájkra is. Egy-egy diszkussziót ezzel a buzdítással fejeznek be:

— Csak kitartás, elvtársak!

Időközönként buzdító szónoklatok hangzanak el és felolvassák a sztrájkolók névsorát, hogy vajon valamennyien együtt vannak-e s hogy senki sem lett sztrájk-törő.

(Mese az elkobzásról.)

A délelőtt folyamán egy hírnök azzal a rémhírral jött a sztrájk-tanyára, hogy a rendőrség a sztrájkolók egyik röpiratát *elkobozta*. Ez a hír nagy konsternációt keltett a sztrájk-tanyán s már másik röpirat megszövegezésébe kezdtek. Az elkobzottnak híresztelt röpirat szövege az alábbi:

A kereskedelmi alkalmazottak a mai nap pal sztrájkba léptek. Okot adott ezen elhatározásukra a főnök urak példátlanul perfid eljárása, melylyel minden, a békés és kibontakozásra irányuló törekvést megakasztottak. Három napi halasztást kértek s mi megadtuk nekik, dacára annak, hogy holt bizonyos volt előttünk az, hogy a kereskedő főnök urak — a kellő műveltség hiányában (tisztelet a kivételnek) még maguk között sem bírnak megállapodásra jutni. A harc kitört! 4500 szervezett munkás anyagi és erkölcsi támogatásával indultak harcba a kereskedelmi alkalmazottak s a harc rájuk nézve csak győzelemmel végződhetik. Főnök urak! Ne feledkezzenek el a vasárnapi népgyűlésünk határozatáról! A kereskedelmi alkalmazottak megbízásából: a párt végrehajtó bizottság.

A röpiratelkobzásról szóló rémhír nem volt egyéb, mint a hangulatkeltésre szánt *tudatos valótlanosság*. A város utcáin ugyanis egy *Biszterczky K. Lajos* nevű makói illetőségű kereskedelmi alkalmazott röpcédulákat osztogatott. *Riedt István* rendőrfelügyelőnek feltűnt a röpcédulákat osztogató fiatalember, akit igazolásra szólított fel. Minthogy *Biszterczky* nem tudta magát igazolni, a rendőrfelügyelő elővezettette. A rendőrségen kihallgatták és nyomban szabadon bocsátották s a röpcédulákat is visszaadták neki.

A sztrájkolók azonban ennek ellenére újabb röpiratot adtak ki s ebben kíméletlen hangon megtámadták a rendőrséget. A perfid szavaktól hemzsegő röpirat az alábbi:

A polgári sajtó alávaló hazug híreszteléseivel szemben egy röpiratot adtunk ki, melyet *a rendőrség elkoboztatott!* A józanul ítélő társadalom elé lépünk és kérjük igazságos támogatását. A polgári sajtó szemérmetlen módon, az egész aradi közönséget félre akarja vezetni. Hazudik! Az igazság az, hogy a főnök urak által felajánlott feltételek még sokkal elviselhetőbbé tennék a kereskedelmi alkalmazottak helyzetét, mint az eddig volt. Tény az, hogy a „művelt” „főnök” urak a legneveletlenebb módon szidalmazták, rágalmazták a kereskedelmi alkalmazottakat. A kereskedelmi főnökök közül már többen aláírták a kereskedelmi alkalmazottak követeléseit. Főnök urak! a „szolgák” emberek akarnak lenni mindenáron! És ezért mindent lehet áldozni! és fognak is áldozni! A harcot önök provokálták, de a győzelem a miénk lesz. A kereskedelmi alkalmazottak.

A macskakörmökben dus röpiratban a párttitkárstílus mutatja meg oroszláncörmeit. De bizony azok csak macskakörmök.

(Az első bojkott.)

A bojkott, a sztrájkolók ez az igaztalan kinövése szintén megjelent ma délután. Az egyik hiraók loholva jött a sztrájk-tanyára és pihegve szölt társainak, hogy *Singer Sándor* Andrassy-uti kereskedő gyalázta a munkásságot. Nosza, nagy lett a felháborodás a sztrájkolók között. A párttitkár bozontos üstökébe markolt és kész volt a tervével, amely csakis piszkolódás lehetett. Osszetoborozta a szervező-bizottságot, amely visszavonult s a következő, piszkoló röpiratot szülte meg:

Singer Sándor női divat kereskedő Andrassy-tér 16. bojkott alá van helyezve. Az arcátlan piszok — a szervezett munkásságot gyalázta. Teljesen hozzája méltó három szerencsétlen nyomorék, névleg *Hilbert József*, *Frisch Ede* és *Csizhegyi Andor* alkalmazottal a szervezett munkásság meleg figyelmébe ajánljuk. Aki saját sorsának javulását megakadályozza, az — gazember! A szervező-bizottság.

A barátságos hang, amely ebből a röpiratból kiárad, valamint az intelligens módor, mely a szervező-bizottság röpirataiban valósággal tulteng, sok derűsre adott alkalmat a közönség körében. A munkába állott „három szerencsétlen nyomorék” rögtön a hatósági orvoshoz akart sietni, hogy testi épségéről bizonyítékot szerezzen, *Singer Sándor* pedig bojkottálva bár, de három segéddel vígan szolgálta ki vevőit.

(Hú reménykedés.)

Késő délután, amíg a bizalmi férfiak a főnökökkel a városházán megkezdtek az első békéltetési tárgyalást, több idősebb kereskedelmi alkalmazott csoportba verődve tárgyalta a sztrájk következményeit a sztrájk-tanya előudvarán. A hangulat nagyon nyomott volt s a sztrájkba kényszerített komolyabb alkalmazottak olyan kijelentéseket tettek, hogy a sztrájk nem fog eredményre vezetni.

A csoporthoz néhány fiatalabb sztrájkoló csatlakozott, akinek egyike ezekkel a szavakkal fordult a győzelemben bizalmatlanokhoz:

— Csak nem kell csüggedni, elvtársak! A győzelem biztos, mert a központi vezetőség vette kezébe a mi ügyünket. A kereskedelmi alkalmazottak sztrájkja korszakot alkotó, mert ilyen még nem volt Magyarországon. A központ már csak azért is támogatja ezt a harcot, mert ez az első.

— Jó, jó! vetette közbe az egyik idősebb alkalmazott. Az erkölcsi támogatásból nem lehet megélni.

Egy bajusztalan, nemrégén felszabadult alkalmazott harsány hangon kiáltotta erre a csoport felé:

— Anyagi támogatás is lesz. A központ 40.000 koronát fordít a harc támogatására. Szombaton már annyi pénzt folyósít a központ, hogy mindenki megkapja a maga részét. Különb is a központ annyira szíven viseli ügyünket, hogy a napokban két központi tagot küld le a sztrájk szervezésére.

Ilyen vérmes reményekkel buzdítják kitartásra a tüzes ifjak a komolyabb elemet.

(Kevés a sztrájk-törő.)

Egy másik csoportban arról folyt a beszélgetés, hogy vajon az összes alkalmazottak sztrájkolnak-e? A kereskedelmi alkalmazottak szakszervezetének háromszáznál több tagja van s ezek közül körülbelül *háromszázan* sztrájkba állottak. A mozgalomban résztvesznek a férfies női divatárú-, játék-, rövidárú- és üvegkereskedelmi alkalmazottak. A csoport néhány fiatalabb tagja izgatottan kikelt a sztrájk-törők ellen. Az egyik idősebb alkalmazott csittitani kezdte a lármázókat.

— Én biztosan tudom, hogy hetvenen dolgoznak, jelentette ki egy fiatalember.

— Tévedés, legfeljebb csak tizenötven mentek reggel az üzletkebe. Ezek pedig nincsenek a szakszervezetben, jelentette ki egy mérsékeltbb alkalmazott.

— És azok, akik nem jelentek meg a sztrájk-tanyán?

— Azok nem mentek üzletbe, hanem elutaztak, amit be is jelentettek a szervező-bizottságnak, hogy ha szükség van rájuk, megtalálhassák őket.

Ezzel a vita elcsendesedett s a csoport széjjel oszlott.

(Akik unják a sztrájkot.)

A rőfőskereskedő segédek a sztrájk-tanya előudvarán elvonulva ültek egy padon és csendesen cigarettáztak. Tudósítónk odalépett a csoporthoz és megkérdezte az egyik sztrájkolót, hogy szívesen lépett-e sztrájkba?

— Bizony mi örömmel mennénk már az üzletbe, felelte a sztrájkoló. Ott mégis jobb,

mint itt ülni. Mi már szívesen üzletbe mennénk, mert *unjuk ezt a sztrájkot.*

— Hiszen beléphetnek, ha akarnak, szolt tudósítónk.

— Vissza is mennénk az üzletbe, mindent elfogadnánk, amit a főnökök akarnak, csak hogy dolgozhassunk. De nem merünk a többiek miatt, akik nagyon a szívünkre beszéltek és megfenyegettek, hogy ne merjünk az üzletbe menni.

Ebből is kitűnik, hogy az alkalmazottak nagyrésze nem hiva a sztrájknak. A legtöbbje csak a hallatlan terrorizmus folytán ment bele a sztrájkba, amelynek sikerében nem biznak.

Az alkalmazottak újabb követelése.

Az első békéltetési tárgyalást ma délután öt órára tűzte ki az iparhatóság. A tárgyalást maga Sarlot Domokos főkapitány vezette s résztvettek azon a munkaadók és az alkalmazottak bizalmi férfiai. A mai békéltetési tárgyalás *nem vezetett eredményre.*

A kereskedelmi alkalmazottak a mai tárgyaláson kibővítették követeléseiket. A záróra helyett napi *tíz órai munkaidőt* követeltek s ettől csak a bőr- és parasztrőfős szakmabeli alkalmazottak tértek el némileg. Követelték a teljes vasárnapi munkaszünetet az egész évre, követelték továbbá, hogy a főnökök és alkalmazottak közös ellenőrző-bizottságot szervezzenek. Követeléseikbe felvették azt is, hogy az üzletekben munkarendet függeszsenek ki.

A főnökök ezzel szemben kijelentették, hogy a föltételeket nem tartják tárgyalásokra alkalmasoknak és azokkal szemben *semmifele engedményeket nem adhatnak.*

Hosszas tanácskozás után Sarlot Domokos főkapitány azzal rekesztette be az értekezletet, hogy amennyiben az alkalmazottak új, a tárgyalásra alkalmas előterjesztést tesznek, a békéltető-bizottságot újból össze fogja hívni.

A főnökök intézkedései.

Az aradi kereskedő-főnökök szervező bizottsága a következő értesítést adta ki:

Miután a ma tartott békéltető bizottsági tárgyalás is azt igazolta, hogy a kereskedelmi alkalmazottak a *békét nem akarják*, s a helyett, hogy ahhoz közelednének, attól mind távolabb helyezkednek, a kereskedő-főnökök összesége *megmaradt tegnapi álláspontján*, hogy a már megadni szándékolt engedményeket is visszavonja, s *ettől el nem tér.* A kereskedő-főnökök konstatálták, hogy az alkalmazottak *tekintélyes része ma munkába állott*, és munkáját folytatta anélkül, hogy a legcsekélyebb bántódása vagy sérelme esett volna. Valószínű, hogy ezeket holnap még többen fogják követni. A kereskedő-főnökök egyben ismételtén kimondták, hogy azon alkalmazott, aki a sztrájkba állástól számítva huszonnégy órán belül állásába vissza nem tér, *föltétlenül elbocsátandó*, s részükre bizonyítványuk megküldendő. Az ily alkalmazottak egyetlen szervezett főnök által hat hónapon belül *föl nem vehetők.* Az értekezleten szóba hozták azt a hirt is, mintha a munkásság az általános sztrájk tervével foglalkozna. A kereskedő-főnökök beható vita után kimondták, hogy még ez a súlyos eszköz se indíthatja a kereskedőket szolidárisan megállapított elhatározásuk megmásítására.

(Felhívás az alkalmazottakhoz.)

A szervező bizottság a kereskedelmi alkalmazottakhoz a következő felhívást intézi:

Az aradi kereskedő főnökök ma újból meg erősítették azon elhatározásukat, hogy a sztrájk-

ba lépő alkalmazottak, amennyiben a sztrájkba lépéstől számított huszonnégy óra múlva vissza nem lépnek, elbocsátandók és egyetlen kereskedő főnök által se vehetők fel. Azokra, a kik tegnap megkezdték a sztrájkot, *ez a határidő csúszottok délből jár le.* Felhívjuk a komolyan gondolkodó kereskedelmi alkalmazottakat, hogy ez időig okvetlenül állásukba lépjenek vissza, mert a határozat alól *egyetlen kereskedő sincs föltoldva.* Biztosítjuk a munkába álló alkalmazottakat, hogy személyüket minden támadás vagy inzultus ellen *föltétlenül megvédjük*, annyival is inkább, mert a város rendőrhatalmára ehhez a leghatásosabb közreműködését ígérte meg. A kereskedő-főnökök szervező-bizottsága.

A főkapitány a sztrájkolókhöz.

Sarlot Domokos főkapitány ma reggel a város utcáin hirdetményt függesztetett ki, a melyben a kereskedelmi alkalmazottakat és a város közönségét a bérharcból kifolyólag a közrendnek és közbiztonságnak, nemkülönb a szabad forgalom biztosítása érdekében az esetleges zavargások és tüntetések törvényes következményeire figyelmezteti. A főkapitány hirdetményének ez a része így hangzik:

1. Mindazok, akik az összebeszélések és egyezmények létesítése, terjesztése vagy fogantatása céljából a munkaadókat vagy munkásokat, illetőleg segédek szabad akarataik érvényesítésében fenyegetés vagy tetteges bántalmazás által akadályozni törekednek, amennyiben a büntető törvények szerint súlyosabb büntetésnek helye nem volna, *600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel* és 30 napig terjedhető elzárással büntethetők.

Azok, akik a munkabér felemelése vagy leszállítása végett valamely munkás vagy munkaadó ellen erőszakot követnek el, azt szóval vagy tettel bántalmazza vagy fenyegeti, akik a gyár, műhelyek és építkezések előtt, hol munkások dolgoznak, vagy a munkaadó, munkavezető lakása, illetve tartózkodási helye előtt összecsoportosulnak a végett, hogy a munka megkezdését, vagy folytatását megakadályozzák, vagy pedig a munkásokat a munka abbahagyására bírják: *6 hónapig terjedő fogházal* büntethetők.

2. Mindazok, akik szilárd anyagból levő tárgyat mások veszélyeztetésével eldobnak, vagy levetnek, mi által mások megsérülhetnek: a kihágási büntető törvénykönyv 118. szakasza értelmében 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntethetők; akik pedig másnak ingó vagy ingatlan vagyonát szándékosan megrongálják, vétséget követnek el és a büntető törvény 418., illetve 421. szakasza értelmében *3 évig terjedhető fogházzal* és 100 koronától 2000 koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntethetők.

3. Az, aki másnak lakásába, üzlet vagy gyárhelyiségébe és az azokkal összeköttetésben levő vagy azokhoz tartozó helyiségekbe vagy kerített helyre, az ott lakó vagy a lakással és a helyiségek felett rendelkező beleegyezése nélkül behatol, a büntető törvény 330. szakasza értelmében a magánlak megsértésének büntetést követi el és *2 évig terjedő börtönnel* büntethető.

4. Tekintettel arra, hogy semmi néven nevezendő csoportosulást, felvonulást és tüntető körmenet tartását nem engedélyeztem, mindazok, kik ilyet rendeznek, vagy ilyenben részt vesznek, kihágást követnek el és a kihágási büntető törvény 42. illetve 78. szakasza értelmében fognak büntettetni.

Hír egy újabb sztrájkról.

A főnökök és a sztrájkoló alkalmazottak között a mai nap folyamán az a hír terjedt el, hogy a nagykereskedők alkalmazottai *szintén sztrájkba fognak állani.* A hír onnan kelt szárnyra, hogy a nagykereskedők alkalmazottai ma délután tárgyaltak a kereskedelmi alkalmazottak szakszervezeti helyiségében, ahol rá akarták őket bírni a sztrájkra. A nagykereskedők alkalmazottai azonban kijelentették, hogy *nem csatlakoznak a sztrájkhoz.*

A sztrájkoló alkalmazottak egyik csoportja az üvegesek kétszeres csapást szenvedtek. Mindenekelőtt az aradi üvegkereskedők zárták ki őket. Minthogy az üvegesek tagjai az építőiparosok országos szövetségének, a főnökök a sztrájkoló alkalmazottakat bejelentették a szövetségnek, aminek az lesz a következménye, hogy az aradi sztrájkoló üvegeseket *országosan kizárják.*

Apróságok

Már korán reggel általános érdeklődés kísérte a sztrájkot, s a járó-kelők kíváncsian lesték, micsoda változásokat fog okozni a kereskedelmi alkalmazottak mozgalma a város rendezésében. Várták, hogy egyes üzleteket ki sem fognak nyitni, ez azonban nem következett be. Valamivel később, de minden üzletet kinyitottak, s a sztrájk a kora reggeli órákban éppen semmit sem változtatott Arad hétköznapi formáján. Legkésőbb Wadowszky Gusztáv nyitott, de a vasredőnyöket egész nap zárva tartották, s csak a bejáraton át jutott némi világosság az üzletbe. Vevő ide egész nap be se tehetette a lábát, mert az üzlet ajtó zárva volt.

A kereskedelmi alkalmazottak a legtöbb üzletben reggel jelentkeztek. Egyrészek egyenesen bejelentették, hogy sztrájkol, igen sokan azonban bevallották, hogy csak a terrorizmustól való féltelmükben kénytelenek otthagyni a pulpitust. Szeretnének dolgozni, de a következményeknek nem tehetik ki magukat. Volt olyan alkalmazott, aki azt mondta, hogy 5 bent marad az üzletben, de nem szolgál ki. Akadt akárhány, aki a szomszédban rejtőzött el, s késznek nyilatkozott bejönni s munkába állani, ha az üzletnek nagyon szüksége lesz rá. Azonban az is látható volt, hogy minden fenyegetés dacára igen sokan munkába léptek s egész nap hiven kitarítottak főnökeik mellett. Ezek csaknem kivétel nélkül *szervezetlen* kereskedelmi alkalmazottak, akik jobbra csak az utóbbi időben jöttek Aradra s részint nem volt alkalmuk, de meg nem is akartak a szervezetekhez csatlakozni.

Némely üzletnek egész személyzete ott hagyta a szolgálatot, sok helyen 1—2 alkalmazott szolgálta ki a közönséget, a mely tartva a sztrájkotól, meglehetősen tartózkodott a vásárlástól. A sztrájkolók közül kisebb csoportok jártak be a várost s minden szakmabeli üzletbe benéztek, van-e benne sztrájkoló kereskedő segéd. A hol ilyenre akadtak, bekiáltottak az üzletbe és megfenyegettek. Amely üzletben azonban többen is álltak, megelégedtek azzal is, hogy dolgozó kartársukat alaposan lefikszírozták. Egyébként mindenüvé beszóltak, s annak a reményüknek adtak kifejezést, hogy délután két órára mindegyik kin lesz a sztrájkanyán.

A kereskedősegédek közül ma délelőtt 16. elutazott Aradról. Ezek semmi áron sem akartak a sztrájkban részt venni, s miután a szervezetnek tagjai, úgy akarták kikerülni a mozgalomban való részvételt, hogy elutaztak. Távozásuk főnökeiknek a beleegyezésével történt. A sztrájk után valamennyien visszajönnek s elfoglalják előbbi állásaikat. Érdekes, hogy egyiknek az apja, mikor fia elutazásáról értesült, felkereste főnökét, s felszólította, hogy rögtön csapja el a fiát. Kérését színelg teljesítették. Mikor a sztrájkanyán értesültek a szökevények tervéről, sokan dühösen kifakadtak ellenük, s elhatározták, hogy hazajövetelük után alaposan megrakják őket.

A sztrájkanyán ma délután különben azzal mulattak, hogy telefonon felszólították a szakmabeli kereskedőket, s a ki jelentkezett, azt alaposan *leszidták.*

A sztrájk különben sok derűs jelenetre adott alkalmat.

Egyes szakmákban a főnökök, különösen paraszt üzleteknél, megállapodtak abban, hogy csak szabott árak mellett adják el áruikat. Ezzel az volt a céljuk, hogy a vevők ne fecsérelhessék a drága időt az *alkudozással*. Megtörtént, hogy egy rőfös üzletbe bemegy egy vidéki asszony.

— Mi az ára ennek a kendőnek? kérdi a boltost.

— A rendes ára hat hatos. Ma, mert nincs segédem, negyvenért adom.

Az asszony természetesen igen megörült, s valószínűleg azt kívánta magában, bár csak mindig sztrájk lenne.

Ma egyszerre divattá lett Aradon a csomaghordeozás. Előkelő uriaszonyok, akik azelőtt hazahordatták az árukat, most saját kezűleg cipelgették a csomagokat. Kivénült kereskedősegedek, akik már minden üzletből kikoptak, ma reaktiváltatták magukat s egyszerre kapósakká lettek.

Egyes üzletekben különben ma igen előkelő segéd-jelöltek tettek rendkívül kedvező ajánlatokat. Akárhány uri ember akadt, aki reggel beállított valamelyik üzlettulajdonos ismerőségéhez s készséggel felajánlotta szolgálatait. *Pick Ernő*ékhez az orvosuk, meg az ügyvédjük is beszólt s kijelentették, hogy reájuk okvetlenül számíthatnak, ha a kiszolgálás körül nehézségek támadnának.

Délután akárhány kereskedőt megszólítottak az érdeklődők, nem árt-e az üzletnek a sztrájk?

— Dehogyan — volt az egyértelmű válasz. — Csak az a baj, hogy a közönség sztrájkol! . . .

A ki talán legkedélyesebben fogta fel a sztrájkot, az *Wadowszky Gusztávné* volt. Hat óra felé egész boldogan várta az urát s hamisítatlan jókedvvel mondta:

— No hála Istennek! Ma legalább az urammal sétálhatok.

Fennakadás sehol sem volt. Egész estig csaknem valamennyi üzlet nyitva volt s fél nyolc felé zárni kezdtek. A főnökök komolyan vették a sztrájkolók fenyegetését s mindenképen gondoskodtak arról, hogy segédeknek baja ne essék. Erre különben maguk is vigyáztak s bizonyos, hogy régen nem volt annyi revolver a zsebekben, mint ma.

Komolyabb összetűzés azonban sehol sem volt. A főnököknek sem volt mit aggódniok embereikért s tekintettel arra, hogy akárhányat bérkocsin küldtek haza, tulságos aggodalmaskodásukkal csak a bérkocsisoknak csináltak jó napot.

Főszolgabíró a vádlottak padján.

Lovik Gyula haragosa.

Ha a bírót fát lop.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, április 17.

Igen érdekesen jellemzi az ócsi viszonyokat az, hogy múlt év júniusában falopáson kapták — a bírót. A község ingatag jellemű fejét *Holeártok* Nikolaenak hívták, akit csupán a bölcs előrelátás vezethetett a tett elkövetésénél, mert nem igen valószínű, hogy júniusban azért lopott fát, mert fázott. A bírói hivatal viselésében az előrelátás mindenestre igen tisztelendő tulajdonság, sajnos azonban, ez a mai reális világ még mindig nem érti meg a praktikus jellemeket s ő bírósága a törvény kezébe került.

Mikor már bizonyossá vált, hogy a község első fatolvaja ugyancsak a falu első embere,

Lovik Gyula nagyhalmágyi főszolgabíró Ocson termelt s váratlanul házkutatást tartott az enyves kezű közigazgatási közegeknél. A házkutatás kellő eredménnyel járt s a kamrában, meg a padláson ráakadtak a gyanus eredetű tönkökre. A főszolgabíró valósággal lázzal folytatta a kutatást s ott a helyszínén azonnal *elcsapta a bírót*, akitől a bírói pecsétet is elvette. Mikor aztán a végére ért az épületes műveletnek, odaszólt az udvaron remegő bírónak s állítólag a következőket mondta:

— Te tolvaj, gazember! Felakasztatlak, megállj!

A bírót tulságosan komolyan vette a fenyegetést s úgy elinalt, hogy csak másnap mert előkerülni. Akkor is, hogy becses életét biztosítsa, elment a legközelebbi ügyvédhez s tanácsot kért, hogy kerülhetne ki ebből a veszedelmes kátyuból. Az ügyvéd mindenekelőtt megnyugtatta, aztán aláíratott vele egy meghatalmazást s a rákövetkező nap beadta a járásbírósnál *Holeártok Nikolae* nevében a panaszát *Lovik Gyula* főszolgabíró ellen becsületsértés címén.

Ettől kezdve nem volt büszkébb ember Ocson a furcsa nevű exbírónál. Hogy is ne, hiszen a járás leghatalmasabb emberével mert ujjat huzni. Bár a falopásért hűségesen leülte a büntetését, mégis szinte babonás tisztelettel övezték a községbeli román atyafiak.

Ebben a furcsa ügyben, amelyben a bűnöző juttatta a vádlottak padjára a bíróját, a múlt hónapban tartották meg a tárgyalást. Ezen *Holeártok* mindenben fentartotta vádját s kérte a főszolgabíró szigorú megbüntetését. *Lovik Gyula* nem tagadta, hogy kissé keményen bánt a fatolvajjal, mikor egy sürgős feljelentés folytán házkutatást tartott nála, de hiszen azt csak senkisémet követelheti tőle, hogy házkutatások alkalmával, különösen ha annyi dolgot adnak neki, mint a panaszos, keztyűkézzel bánjon. Ő a köz érdekében járt el, mikor ezt a községre nézve veszedelmes embert keményen megdorgálta és rögtön elcsapta. Igen is mondta, hogy: *ilyen gazember bírót fel kellene akasztani*, de ezzel aligha sértette meg azt, aki ellen éppen egy lopási ügyből kifolyólag nyomozást vezetett.

A bíróság elfogadta a főszolgabíró védekezését és *Lovik Gyulát* a vád és következményei alól *felmentette*.

A becsületességi rohamba esett atyafi azonban nem nyugodott meg az ítéletben és felebbezést jelentett be. Ma tárgyalta ezt az ügyet az aradi királyi törvényszék, mint felelviteli bíróság, s indokainál fogva *helyben hagyta* az első bíróság ítéletét.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Csütörtök: *Vörös talár*, dráma. Gál Gyula vendégfőlléptével. (Bérlet C.)
Péntek: *Katalin*, operette. (Bérlet A.)
Szombat: *Aranyvirág*, operette. (Bérlet B.)
Vasárnap: Délután: *Lotty ezredesei*, operette.
Este: *János vitéz*, operette. (Bérlet C.)

* *Gál Gyula* vendégjátéka. Pörzsolt Kálmán, mikor az *Asszony* című darabját megírta, bizonyára nem tudta, hogy a legértékesebb szerep a darabban a férj szerepe. Mi sem tudtuk addig, míg *Gál Gyula* hatalmas művészetével megjátszva nem láttuk. *Gál Gyula* csodálatosan tudatos, kiforrott művészetével minden lelki momentumra tud megfelelő gesztust, mimikát és hangot. Csak így érthető, hogy a harmadik felvonás levéljeleneténél halálos csend ült meg a nézőtéren, a publikum visszafojtott lélekzettel leste a művész minden mozdulatát és a fűg-

göny legördülésekor mintha lidércnyomás alól szabadultak volna meg a kedélyek. Aki ilyen hatásokat tud kiváltani a közönségből, az a színjátszásnak legraffináltabb eszközeivel rendelkezik, melyet a művészet mértékeivel többé nem lehet határolni. *Gál Gyula* művésze előtt már csak meghódolni lehet, ezt tette a színházat zsufolásig megtöltő publikum és csak ezt tehetjük mi is, akik vendégszerepléséről beszélünk. A vendégművész mellett nagyon jó estéje volt *Kápolnay Juliskának*, *Kőrössi Jucinak* és *Mariháznak*. (G.)

* *Schubert Jenny* hangversenye. *Schubert Jenny* kisasszony, az aradi Nemzeti Színház kiváló művésznője, virágvasárnapon megvált az aradi színházról és október elsejétől kezdve a bécsi Jubileum-színházhoz szerződött. A nagytehetségű operaénekesnő e hó 28 án bucsuzik el az aradi közönségtől egy *hangverseny* keretében, amelyet a Fehér Kereszt-szálló nagytermében rendez. A hangversenyen a művésznőn kívül közreműködnek még lovag *Ferrary* és *Ladislav József*, az aradi színház tagjai és *Stroke Henrik*, a fiatal aradi zongoraművész. A nagy gonddal összeállított műsor egyes számai különböző operák legszebb áriái és műdalok lesznek. Az énekszámokat *Stroke Henrik* kíséri zongorán és ezenkívül önállóan két nagyobb klasszikus szerzeményt ad elő. *Schubert kisasszony* hangverseny keretében kénytelen bucsut venni az aradi közönségtől, amely sokszor gyönyörködött a művésznő fenomenális énekművészetében és izléses, kiváló játékában. A hangverseny tiszta jövedelmének egy részét az aradi Kossuth szobor alapja javára fordítják.

* *M. Szoyer Ilonka* vendégjátékai. *Szendrey Mihály* szinigazgató beadványt intézett a szinügyi bizottsághoz s ebben bejelentette, hogy *M. Szoyer Ilonka* asszony, a m. kir. Operaház kiváló művésznője három estén át fog vendégszerepeltetni az aradi színházban. A szinigazgató a három előadást bérletben tartja meg és csak arra kért engedélyt a bizottságtól, hogy a nem bérelt helyek árait harminc százalékkal felemelhesse. A szinügyi bizottság *Varjassy Lajos* polgármester elnöklete alatt megtartott mai ülésén teljesítette a szinigazgató kérelmét.

Amiről beszélnek.

Rózsika hazajön.

Arad, április 17.

Rózsika inkognitóban utazik. Nem akarja, hogy meglássák, mert ah, ha valakinek olyan ura van, aki a milliomosok közt is milliomos, azt megrohanják a kéregetők, megintervjuolják az újságírók, megsarcolják az emberek és megbámulják a báméskodók. *Rózsika* tehát inkognitóban utazik, mert a milliomos férj árnyéka óriási teher. *Rózsika* azonban most egy fél esztendeje még nem utazott inkognitóban és leányos örömmel vette tudomásul, ha megbámulták. Azóta azonban változtak az idők: *Rózsika Rotschildné* lett és a nászutja jóformán véget ért még, mikor már inkognitóban megérkezett a haza földre. Mert jobb Váradon, — mondja, — mint Londonban.

A fiatal férj ezalatt — hiszen olyan rideg családi otthon, ha kirepül belőle a napfény! — visszaköltözik a legénylakásába. Nem inkognitóban hanem nyilvánosan. Amit egy *Rotschild* tesz: az jé van tőve. *Rotschild Charles* ur tehát szalmaövezgetést nyíltan, ostentatíve legénysorban tölti.

Akik kíváncsiak, azt kérdeik, hogy vajon történéhetett Londonban? Miért jött haza *Rózsika* miért legénykedik *Charles Rotschild* ur? A gyanú felemei a fejét (minden gyanunak ezerszám van)

nak fejei) és szimatol. Hajh, Angolországot csak némi tenger választja el Dániától, ahol tudvaleg rothad valami.

Miért jött haza Rózsika? A honvágy kergette? Oh, a honvágyat — legalább így tanítja az élet, — a milliókkal járó kellemességek egyszerűen elnyelik, vagy legalább is annyira tompítják, hogy a fiatal asszonyok nem hagyják ott érte a mézeshetekben az urukat. Es a honvágy nem olyan dolog, amely Bécsbe kergeti a magyar nőket, pedig Rózsika közel egy hetet töltött Bécsben a nővérenél.

Miért költözött a legénylakásába Charles Rothschild, az ifjú férj! Mert rideg és üres volt neki a palotája a felesége nélkül? Oh, a Rothschildok tudják, hogy az otthon akkor is otthon, ha az urnője egy-két napra eltávozik. A mézeshetekben senki sem vágyódik a legényélet után, hacsak valami különösebb oka nincsen reá.

Tehát . . . Tehát nagyon is nehéz megállapítani, hogy mi is ez a „tehát.“ Tudunk is mi, kis polgári eszű emberek kiigazodni a milliomosok eszjárásán. Talán nincs is baj. Talán csupa szentimentalizmus, talán a gyermeki szeretet hirtelen fellobbanása, talán a rokoni érzés hozta haza ilyen hamar a milliomos feleségét. A férj pedig . . . Eh, a fiatal férfiak mindig készek a legnagyobb bolondságokra is, különösen, ha milliomosok.

Az azonban, hogy a gyanu máris komoly formában híreszteli a válás eshetőségét: az annak a bizonyítéka, hogy az ugynevezett „nagy pártik“ csak nagyon ritkán hozzák meg a boldogságot. Elvégre a polgárleány nem igen illeszkedik be azonnal a milliomos élet keretébe és a milliomos eszjárás sem törődik egyhamar hozzá, hogy a polgárleányok nem a milliókat, hanem a férfit látják a maguk férjében. Milliomosnak lenni pedig könnyebb, mint férfinak lenni.

Talán éppen ez itt a hiba. De lehet, hogy fordítva van. Stilét.

Csőd egy volt főispán ellen.

Másfél milliós passzívák.

Az urhatnámság áldozata.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése —

Arad, április 17.

A budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék mint csődbíróság, ma szenzációs határozatot hozott. Több pénzintézet kérésére elrendelte a csődöt Horváth Béla volt hontmegyei főispán és neje ellen, mert temérdek hitelezőiknek mintegy másfél milliós követeléseire nincsen fedezet. Horváth, aki éveken át volt képviselő, rendkívül költséges, nagyuri életmódot folytatott, amely természetesen nem állt arányban szerény jövedelmével és így az évek folyamán állandóan a legkülönbözőbb takarékpénztárak kisebb-nagyobb kölcsöneit vette igénybe, hogy vagyont emésztő passzívát ki-eligithesse. A Fejérváry-kormány Hontmegye főispánjává nevezte ki Horváthot, aki a koalíció kormányra jutása után kénytelen volt állásából távozni és minthogy csekély nyugdíja tartozásainak kamataira se volt elegendő, az utóbbi hónapokban nagy pénzzavarokkal küzdött, amelyek mest csődbe kergették.

Az érdekes csődügrről az alábbi távirati tudósítást adjuk:

Horváth Béla, Hontmegye volt főispánja és ennek neje ellen a budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék ma megnyitotta a csődöt, miáltal több pénzintézet szenved egy milliót meghaladó kárt. Az aktívák alig 300.000 koronára rugnak.

A csődbe jutott gavallér régi nemesi családból származik. Éveken át volt képviselő és két év előtt, a Fejérváry-kormány idején fő-

ispánná nevezték ki. Apjától Hontmegyében nagy birtokot örökölt, de csakhamar adósságokba keveredett és többek között az esztergomi káptalan tagjaival is 100.000 korona értékű váltókat zsríratott. Két év előtt jobbra fordult anyagi helyzete. Ekkor ugyanis nőül vette Steindl Imre építész-tanárnak leányát, akivel 300.000 korona hozományt kapott. De ebből sem fizetett az adósságokra, hanem továbbra is folytatta nagyuri életmódját.

Amikor a hozomány elfogyott, kisebb pénzintézeteknél vett fel kölcsönöket. Azok szívesen adtak, mert tájékozatlanok voltak Horváth anyagi helyzetéről. Legutóbb már haladékot kellett kérnie a kamatok fizetésére, sürgős kötelezettségek teljesítésére és anyósa, özvegy Steindl Imréné egyezséget is kísérelt meg Horváth és a hitelezők között — ezek között 78 pénzintézet van, — de az alkudozás eredménytelen maradt és ezért aztán a hitelezők megkérték a csődöt. Tömeggondnokká a törvényszék Erdős Zsigmond dr. budapesti ügyvédet nevezte ki.

Az egyik hitelező ügyvédje, Molnár Jenő dr. országgyűlési képviselő a következő fölvilágosítást adta ebben a csődügyben:

— Horváth Béla szenvedélyes adósságcsináló. Megmagyarázhatatlanul nagylábon élt, dacára annak, hogy évi fizetése nem volt több 3000 koronánál. Adósságai meghaladják a másfél millió koronát, kisebbek-nagyobbak s jórészt vidéki takarékpénztárak a hitelezők. 923.000 korona egyáltalán nincsen külön biztosítva. Hogy milyen nagylábon élt, jellemzi, hogy első házasságából született leányának, aki Bánffy Dezső báró fiához ment feleségül, 140.000 korona hozományt adott. A darabontorszak egyik főembere volt és az új kormányt is elbocsátotta állásából, nyugdíjképpen évi 2400 koronát adván neki. Ebből élt Horváth Baross-utcai 12 szobás lakásában. Horváth ravaszsága abból állt, hogy a hitelező követelését nem engedte betáblázni. Adott ugyan betáblázási engedélyt, de azért tiszta maradt a telekkönyve és ennek köszönhetette, hogy senkisé tudta, kinek mivel tartozik. Mindenki azt képzelte, hogy egyedül ő a hitelező. Azután még egy trükkje volt. Mindig pontosan fizette a kamatokat, soha senkinél egy pillanattal sem később és ha másképp nem, új kölcsönt szerzett és ebből fizette a kamatokat.

Tavaly 250.000 koronát örökölt készpénzben apósától. Csodálatos módon, ennek az örökségnek is csakhamar nyakára hágott. A botrány szűkebb körben két hónap előtt tört ki. Nagyobb hitelezőinek bejelentette, hogy nem tud fizetni, mire a megrémült hitelezők négytagú bizottsággal próbálták meg az egyezkedést. A hitelezőkre ekkor nagy meglepetés várt. Kiderült, hogy a másfél milliós passzívával szemben alig 300.000 korona aktív vagyon áll. Két hónapig tartottak az egyezkedési tárgyalások, de eredménytelenül nem jártak, mire a hitelezők csődöt kértek. Most abban biznak, hogy Horváth gazdag anyósa rendezi majd a dolgot.

HIREK.

— Készülnek az alkotmánybiztosítékok.

Budapestről táviratozzák: A képviselőház pénzügyi bizottsága ma Széll Kálmán elnökle alatt ülést tartott, amelyen a közösügyi kiadásokból Magyarországra eső, de törvényhozásilag még nem engedélyezett összegek törvénybe iktatásáról szóló javaslatot tárgyalták. Rátkay László fölvilágosítást kért az alkotmánybiztosítékok dolgában, mire Wekerle Sándor miniszter-

elnök kijelentette, hogy a trónbeszédben megígért alkotmánybiztosítékokat a kormány meg fogja valósítani. A közigazgatási bíróság hatáskörének kiterjesztéséről és a kuriai bírások érvényének meghosszabbításáról szóló javaslatok készen vannak és nemsokára a hatásköri bíróságról szóló törvénytervezet is elkészül.

— A gazdasági cselédtörvény. Budapestről táviratozzák, hogy a képviselőház földmívelésügyi bizottsága ma Vásárhelyi Dezső előadása és Darányi Ignác beszéde után általánosságban és részleteiben elfogadta a gazda és a gazdasági cseléd közötti jogviszony szabályozásáról szóló törvényjavaslatot.

— A nemzetiségek Szikcsák ellen. Budapestről táviratozzák: A Házban ma nagy visszatetszést keltett Szikcsák Ferencnek a námésztói főszolgabíró ügyére vonatkozó beszéde, amelyet saját pártívei is elítélték és kijelentették, hogy ha hibáját nem teszi jóvá, kiközösítik a pártból.

— A német császár Magyarországon. Pécsről táviratozzák, hogy Vilmos német császár, aki elfogadta Frigyes főherceg meghívását a bélyei vadászatokra, valószínűleg meglátogatja majd a pécsi kiállítást, amelyre már nagyban készülnek Pécs, Baranya és a szomszédos megyék.

— A képviselő nem sikkasztott. Budapestről táviratozzák: A sikkasztásért följelentet. országgyűlési képviselő ügyében fordulat állott be. Özvegy Goldstein Fülöpne megjelent Marinovich Jenő rendőrfogalmazónál és kijelentette, hogy a följelentést pillanatnyi ijedségében tette meg és közben meggyőződött, hogy följelentése tárgyaltalan és alaptalan.

— A vashid, a körtöltés és a kisajátítás. A kereskedelmi miniszter tudvaleg megsemmisítette a közigazgatási bizottság által kiküldött szakbizottságnak a körtöltés és a vashid kiépítéséhez szükséges területekre vonatkozó kisajátítási eljárását és új eljárást rendelt el. A szakbizottság Steinhardt Mór dr. elnökle alatt ma délután tartotta meg az új kisajátítási eljárást s az erről szóló jegyzőkönyvet az összes iratokkal együtt jóváhagyás végett felterjeszti a kereskedelmi miniszterhez.

— Az aradi kereskedelmi és iparkamara 1907. évi április hó 23 án, (kedden) délután 1/2, 5 órakor saját székházában (Nagykörut 11. szám) lévő nagytermében közgyűlést tart.

— Miss Maud Allan föllépését betiltották. Münchenből táviratozzák: Miss Maud Allan föllépését a müncheni rendőrség betiltotta azzal az indoklással, hogy a mutatvány a közérkölciségbe ütközik. A miss a tilalom ellen a belügyminiszterhez felebbezett, de föllebbezését dacára annak, hogy Kaulbach és Stuck híres festők is aláírták, a miniszter elutasította.

— Lueger jubilál. Lueger Károlynak Bécs város polgármesterévé való megválasztását ma tíz esztendeje erősítette meg a király. A dolog kissé nehezen ment. Az uralkodó sokáig nem akarta jóváhagyni a választást, de miután az antiszemita ismételt pajsukra emelték Luegert, kénytelen volt az osztrák császár a bécsiek izlését magáévá tenni. A „schöner Karl“ így nyeregbe került és energikusan hozzálátott programja megvalósításához. Politikai elveit nem tudta érvényesíteni, a józan polgárság nem támogatta a társadalmi antiszemitizmust, de annál többet dolgozott Bécs nagyságáért és hatalmáért. Ezt ellenfelei is elismerik. Most nagybetegen fekszik a hirhedt demagóg a lovránai villában. Orvosai attól tartanak, hogy megvágul. Szomorú jubileum! Bécs korlátlan ura magatehetetlenül vergődik betegágyában, szemére hályog borul, nem hallja a tömeg örömrivalgá-

sát, nem láthatja az ujjongók sokaságát, a jubileumi dísz. Hívei nem szorongatják csontos kezét, olyik talán már a gazdag örökségre készülődik. Sic transit . . . A dicsőség nem tart örökké; vagy az emberek rabolják el, vagy a végzet kísérteties keze vakarja le az aranyos zománcot.

— Az aradi házasságszédelgő újabb büne. Megirtuk, hogy az aradi rendőrség bünyügyi osztálya nyomozást folytat Pantil János aradi román ember ellen, akit házasságszédelgésért és csalásért jelentettek fel. Ma újabb feljelentés érkezett a bünyügyi osztályhoz. Ebben Szűrös Józsefné aradi mosónő elpanaszolja, hogy Pantil 36 koronát csalt ki tőle azzal az ürügygel, hogy egy házat vesz és ügyvédi költségeket kell fizetnie. A rendőrség ebben az ügyben is ki fogja hallgatni Pantil Jánost.

— Halálozás. Pécseli Sarolta, Pécseli Sándor máv. főkalauz leánya 18 éves korában hosszas szenvedés után ma hajnalban meghalt. Az elhunyt családja és kiterjedt rokonság gyászolja. A temetés holnap, csütörtökön délután négy órakor lesz a Dezső-utca 7-ik a) számú házból.

— Aratógép-szövetkezet Makón. Makóról jelentik: E napokban érkezik Makóra 120 darab aratógép, melyeket a csanádmegyei nagybirtokosok rendelték meg a mezőgazdasági bérkövetelések miatt előállható munkáshiány pótlására. A csanádmegyei nagybirtokosok közül 38-an mintegy 50.000 holdnyi érdekeltséggel aratógépszövetkezetet alkottak, mert a munkások bérköveteléseit saját érdekeiket fenyegette. A szövetkezet tagjai egyelőre öt gazdasági év tartamára egyesültek és kis holdanként 40 fillért fizetnek az aratógépek árának törlesztésére. Ha a viszonyok öt év múlva is ilyenek lesznek, úgy az egyesület továbbra is fennmarad, de jó viszonyok esetén a szövetkezet feloszlik. A 420 darab gépet Makó, Mezőhegyes, Battenya, Mezőkovácsháza, Nagy, Királyhegyes községek között osztják meg, ahol a munkáshiány a legerősebben fenyeget.

— A dorozsmai vasúti szerencsétlenség oka. Budapest-ről táviratozzák, hogy a dorozsmai vasúti katasztrófa okairól a magyar államvasutak igazgatósága a következő borzalmas fogalmazású közleményében számol be:

A szerencsétlenség valószínű oka az, hogy a gyorsvonat harmadiknak besorozott hálókocsijának első forgó alvázat biztosító lánc a régi törés folytán *kikapcsolódott* és a menet irányában a jobboldali sín pár mellett lógó állapotban vonszolva, az 5-ös számú bejárati váltó mellett tő- és csucssín közé került, minek folytán a lánc vége az ajtónál levő támtuskóba beleakadt, annak egy darabját kiszakította, de egyúttal a hálókocsin is oly nagy rántást idézett elő, hogy a kocsin levő alváza a váltó egyidejű átváltódása folytán *átugrott a kitérővágányra*. Így a hálókocsi a kitérő vágányon haladt tovább és az előtte levő postakocsit, amely a vonat elejével az egyenes vágányon járt be, *magával rántotta, illetve a kitérő vágány felé kisiklasztotta*.

Ez a bizottsági véleményt az igazgatóság még fölülvizsgálta egy szakértő bizottsággal.

— Egy urlasszony titokzatos halála. Titokzatos módon, rejtélyes ok miatt vetett véget életének a biharmegyei Margittán egy éltes urasszony, Pikó Sándor nyugalmazott főerdész felesége. Pikó Sándorné férje, mikor tegnap lakására hazament, görcsös merevségben a földön fekvő taláta. Hozzá futott s rögtön látta, hogy felesége már halott. Kétségbeesve hívta a szomszédokat, próbálták élesztgetni, de a közben megérkezett orvos konstatálta, hogy Pikó Sándorné arzén mérgezésből halt meg. Semmi írást nem hagyott, senki odahaza a sötét tett alkalmával nem volt s így nem

lehet tudni, miért vetett véget életének. Azt hiszik, hogy pillanatnyi elmezavarban, vagy súlyos idegrohama alatt követte el az öngyilkosságot, mert nagyfokú idegességben szenvedett s az arzénikum férje asztalán, amit a vadak ellen használt, keze ügyébe esett. A titokzatos halálesetről telefonon értesítették a nagyváradi kir. ügyészséget, amely a margittai csendőrséget bizta meg, hogy nyomozást indítson az iránt, vajjon öngyilkosság forog-e fenn, vagy pedig valami rejtélyes gyilkosság.

— A lel ei sztrájk vege. Makó-ról táviratozzák, hogy a lellei töltést építők sztrájkja minden béremelés nélkül véget ért és 240 sztrájkoló ísmét munkába állt. 60 munkással a vállalkozók fölbontották a szerződést.

— Rébusz a postán. A budapesti posta világhírű arról, hogy nincs az a vadul megcímzett levél, a mit kézbesíteni nem tudna. A budapesti postások dicsőségéből a mai naptól az *aradiaknak* is részt követelünk, mert az alábbi című levél kézbesítése se volt kismiska.

A levél borítékján a következő címzés állott:

T. cz. Aradmegye. Arad minorit atemplomudvarán Korom kántoror, urkász Bagi, Rozsálya, részére magyarorszáok.

Dicséretére válják az aradi postának, kézbesítette ezt a csodabogarat, s Bagi Rózsi kisasszony már valószínűleg válaszolt is erre a néhez kézzel irt, de bizonyára kedves levélre.

— Dézsába fuft gyermek. Magyarpécskán megrendítő szerencsétlenség történt. Kemény Jánosné másfél éves kisleánya, *Ilonka* egy vizet telt mosó dézsába esett és belefulladt. Miután az anyát a gondatlanság gyanúja terheli, az aradi ügyészség elrendelte a holttest felboncolását és megindította a vizsgálatot.

— Tragikus halál. Feketegyarmaton Kis Gábor 15 éves fiu, egy ottani jómódu gazda ember fia apjának homokhordásban segédkezett. Munka közben hirtelen összeesett és meghalt. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlen fiut szívszélhűdés ölte meg.

— Szerelmi dráma. Budapesti tudósítónk jelenti: Ma éjszaka az Uj-utca 11. szám alatt levő Metropol-szállóban egy férfi és egy leány meg akartak halni, mert nagyon szerették egymást. A férfi neve: Balázs János, negyvenhárom éves tüzilegény a fő-téri Központi-kávéházban. A leány Kezkes Róza, huszonhárom éves és a Teréz körut 35. szám alatt levő fehérnemű-tisztító intézetben volt alkalmazva. Régóta szerették egymást, de csak ritkán jöhettek össze, mert Balázs János házas ember volt. Az éjszaka találkoztak és elmentek a Metropol-szállóba. Hajnaltájban öt lövés dördült el a szobájukban. A szálloda személyzete behorant hozzájuk és mindkettőjüket vérükben fetrengve találta. A leány már meghalt, a férfi azonban még élt. Mikor kihallgatták, azt monddta:

— Kétszer löttem Rózsikára és háromszor magamra; sajnálom, hogy jobban nem találtam. Azért határoztam el magam erre a tetre, mert a feleségetől nem tudtam elválni és így az, akit szerettem, nem lehetett az enyém. Bocssássanak meg!

A férfi sebe életveszélyes.

— A vadász—barakonyi hid. Az aradi államépítészeti hivatal annak idején árlejtést irt ki a vadász—barakonyi hid építésére. A beérkezett ajánlatok közül Kádár József aradi lakos, vállalkozó ajánlatát fogadták el, aki egy és fél százalékkal olcsóbb ajánlatot tett a többinél. A hidépítés összes költségei mintegy 12—13000 koronát tesznek ki.

— Gyilkos család. Budapesti tudósítónk jelenti: Szár Ferenc kőműves Kispesten, a Kossuth Lajos utcában hazafelé ment. Azonban holtreszég volt és eltévesztette a címet, nem a 44. szám alatti saját lakásán, hanem az 58. szám alatti telken csengetett be. Ott kijött Mámor Mihály ör és a részeg embert ütlegelni kezdte. Ez azonban nem hagyta magát és rátámadt Mámorra. A nagy lármára elősiettek Mámor felesége és 16 éves fia, akik a részeg embert annyira összeszurkálták, hogy az életveszélyes sérüléseket szenvedett. A mentők be szállították a Rókus-kórházba.

— Uj ügyvéd. Vajda Iván dr., Vajda István dr. fia a napokban kitűnő sikerrel tette le Budapesten az ügyvédi vizsgát. Az új ügyvéd nem nyit irodát, hanem a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság jogi osztályánál vállalt állást.

— Cigányzene. Kóczé Antal budapesti cigányprimás kiválóan szervezett zenekarával holnapról kezdve hat estén át hangversenyt rendez a Központi-szálló télikertjében.

— Szi vasy István, kárpitós és díszítő, Weitzer János-utca 19. szám alatt elvállal ebben a szakmában a legszebb és legdiszesebb kivittel munkákat, gyorsan és jutányos árak mellett.

— Praeservatív ideális legjobb minőségben Vojtek és Weiszal.

FERENCZ JÓZSEF keserűvíz

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Amazonok háborúsága. Mult év december 22-én Petrovszky Flóriáné vásárolni ment ifj. Schwellengrüber Gyuláné Weitzer János-utcai boltjába. Maga a tulajdonosnő szolgálta ki, akivel azonban valami csekélység miatt összevesztett. A veszekedés igen durva hangon indult meg s azzal végződött, hogy a két asszony alaposan megkontyolta egymást. — Ma tárgyalta ezt az ügyet az aradi törvényszék mint felelbbviteli bíróság, s helyben hagyta a járásbíró ítéletét, amel. Petrovszky Flóriánét 60 korona pénzbüntetésre ítélte. Ifj. Schwellengrüber Gyulánét, aki ellen a vádlott viszonzvátat emelt, a bíróság felmentette.

§ Veszedelmes enyhítő körülmény. A minap egy jöképű pécskai ember állt vádlottként az aradi törvényszék előtt. A vád: súlyos testi sértés. Veszedelmes dolog, ha elgondoljuk, hogy Nagy János bátyánk husz nap alatt gyógyuló folytonossági hiányt okozott a bicskájával Kovács Péteren, a sértetten.

— Mit hozhat fel a védelmére? — kérde az elnök, miután megértette a vádat, Nagy Jánossal.

— Hat, mi tagadás, nagyságos elnök ur — feleli Nagy János — *borközi állapotban* történt a cselekmény.

— Ez legfeljebb enyhítő körülmény — magyarázza az elnök. — Hinni azonban már azért se hiszszük, mert maga, Nagy János, akkor egész nap fuvarozott. Hiszen alkalma se lehetett rá, hogy berugjon.

— Alkalom? Hm! — pislogott ravaszul a földi. — Az csak meg lett volna, kérem átoszággal. Tet-szik tudni, éppen bort fuvaroztunk s aztán . . .

— Ez nem bizonyít — figyelmezteti az elnök.

— Nem-e? — Egy pillanatig kétkedően néz Nagy János, aztán oda hallik az elnökhöz és szinte sugva mondja: *De megfirtuk ám a hordót, s addig szopogattuk, a míg berugtunk*. Most már csak elhiszi elnök ur, hogy igazat szólok?

A törvényszék el is hitte, de Nagy János aligha köszönte meg ezt. A törvényszék ugyanis a súlyos testi sértés büntetésének kiszabásánál tekintetbe vette a vádlott ittas állapotát s az enyhítő szakasz alkalmazásával két hónapi fogházra ítélte. Tekintettel azonban arra, hogy a vádlott önként ismerte be a reá bizott bor sikkasztását s a hordó megfúráásával előálló idegen vagyron rongálást — ezért az enyhítő körülményért ráadásul hat hónapot szórt rá a bíróság.

Harisnyák, Matróz-ingek, Gyermek-lábtyúk (Sockerl),

394 elismert legjobb minőségben, legnagyobb választékban, feltétlen szabott árak mellett

Bársony Andor harisnya-nagykereskedésében Arad, Szabadság-tér 17. 3 szó: „Bársony, Harisnya, Szabadság-tér.”

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása —

Budapest, április 17.

Kevés forgalom, változatlan árak.
Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza áprilisra	8.13—8.14	8.14—8.15
Buza októberre	8.23—8.24	8.23—8.24
Rozs áprilisra	6.53—6.54	6.55—6.56
Zab áprilisra	7.56—7.57	7.56—7.57
Uj tengeri	5.34—5.35	5.35—5.36

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	665.75
Magyar hitelrészvény	777.50

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

M. B. (Arad.) Egy kicsit átsimítjuk s azután jönni fog. Ha alkalomadtán ideje engedi, fáradjon be délután 3 és 4 óra között szerkesztőségünkbe.

A. A.-né (Arad.) Sajnálattal nem szolgálhatunk vele.

Egy járókelő. Panaszát eljuttattuk az intézkedésre jogosultakhoz.

IDEGENEK ARADON.

Április 17

Központi szálloda. Brachfeld Géza úri divat kereskedő Budapest. — Fenyves Adolf biztosítási főellenőr Budapest. — Gebhardt Reinhold gyáros Paschkau. — Menyhárt Károly m. kir. kincstári ispán Becskerek. — Brünn Miksa kereskedő Bécs. — Wiellenz Alfréd főmérnök Szeged. — Rosenfeld Rikárd mérnök Szeged. — Erdélyi Ignác mérnök Budapest. — Telkes Ernő igazgató Budapest. — Bácskai Artur kereskedő Nagyvárád. — Gyenes Ignác kereskedő Budapest. — Nababraszky Gyula ügyvéd Körösbánya. — Gelye Gyula kir. tanácsos Budapest. — Prager Miksa kereskedő Bécs. — Hartenstein Jenő fakereskedő Budapest. — Salmak Márton kereskedő Budapest. — Keller Ottó igazgató Budapest. — Altman Károly kereskedő Budapest. — Zeigl Mihály kereskedő Budapest.

Fehér Kereszt-szálloda. Hönig Izsó dr. orvos Budapest. — Schillinger József birtokos Kisjenő. — Csató Pálné Branyica. — Schauer Nándor kereskedő Budapest. — Kenyeres György üzletvezető Kavna. — Adorján Izidor mérnök Szeged. — Molnár Sándor főfelügyelő Marmarossziget. — Nagy Józsefné és leányai Debrecen. — Schvarcz Sándor magánzó Várpalota. — Szabó Antalné és leánya Nagyszében. — Bruck Béla kereskedő Zalatna. — Halász Emil dr. orvos Kaposvár. — Keresztési Gábor hivatalnok Körmen. — Steiner Andor Marosludas. — Gabnai Lajos vasúti hivatalnok Békéscsaba. — Zelman István vasúti hivatalnok Békéscsaba. — Hevesi Tivadar kereskedő Mezótur. — Faragó Ferenc gazdálkodó Nagykároly. — Vilman Frigyes kereskedő Vinkovec. — Somogyi György birtokos és neje Ujvidék. — Vessely Lajos Püspökladány. — Pataki Sándor hivatalnok Alsókubin. — Balog Ferenc felügyelő Anina. — Mandel Félix felügyelő Temesvár. — Grossz Sándor kereskedő Makó. — Csepregi Mihály gazdálkodó Békéscsaba. — Kisfalvi Ferenc utazó Budapest. — Scherban Demeter utazó Budapest. — Szántó Lipót utazó Budapest. — Szatmári Dezső utazó Budapest. — Szántó Sándor utazó Budapest. — Martinyi Pál utazó Budapest. — Goldner Samu utazó Budapest. — Gruby Zsigmond utazó Budapest. — Ottó Rezső utazó Budapest. — Molnár Odón utazó Budapest. — Beck Jakab utazó Budapest. —

Schauer Nándor utazó Budapest. — Blayer Ármin utazó Budapest. — Tauber M. utazó Prága. — Grossz Herman utazó Bécs. — Jónás Zsigmond utazó Bécs. — Pfeifer Mór utazó Bécs.

Nemzeti Színház

C) bérlet. C) bérlet.

Csütörtökön, 1907. évi április hó 18-án:

GÁL GYULA mint vendég:

A vörös talár.

Dráma 4 felvonásban. Irta: Eugene Brieux. Fordította: Zsigány Arpad.

SZEMÉLYEK:

Mouzon	Gál Gyula.	A főügyész	Fehér A.
Vagret	Horti Sándor.	Az elnök	Szathmári A.
Etchepare	Hunyadi J.	Bridet	Leővei Leo.
Yanetta, neje	Kápolnai J.	Etcheparené	Szllázyi B.
Mondoubleau	Delli Lajos.	Vagretné	Zalai Margit.
La Bourzule	Várnai Jenő.	Buneratné	Körössy Juli.
Bunerat	Faludi K	Berta, leánya	Harmath J.

Kezdete este 7 órai órákor.

Limbeck János és fia

első magy. kir. szab. ércokoporsó-gyára és temetésrendező intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Pécseli Sándor m. á. v. főkalauz és neje szül. Emszt Mária a maguk, úgy gyermekeik Mariska és férje Szigmeth Antal, Rózsika és Béla, valamint számos rokon nevében is fájdalomtól megtört szívvel tudatják a forrón szeretett és felejtethetetlen jó leány, illetve testvér, sógornő, barátnő és rokon

PÉCSELI SAROLTÁNAK,

folyó évi április hó 17-én hajnali 2 órakor, életének 18 ik évében, hosszas szenvedés után történt jobbra szenderültét.

A boldogult földi maradványai április hó 18-án d. u. 4 órakor fognak Dezső-utca 1/a számú házban a róm. kath. szertartás szerint beszenteltetni és a felső temetőben örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő szt.-mise a boldogult lelki üdvéért április hó 19-én, d. e. 9 órakor fog a főt. minorita atyák szentegyházában az egkek Urának bemutatattatni.

Arad, 1907. április 17-én.

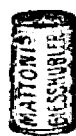
Aldás emlékére!

1158

Évszázadok óta ismert

A díjzó éjéjé

segítő gyógyító lényező
Karlsbad, Marienbad,
Franzensbad stb.
kuráknál; mindig
lényesen bevált.

3930

NYILTTER.*

Nyilatkozat

Bora György és családjának
Kishalmágy.

Önök hazudtak az Aradi Közlöny április 11-én megjelent számában, — de miután engem büntetendő cselekmény elkövetésével is vádoltak, — rágalmazás miatt önök ellen ügyvédem útján megindítom az eljárást, amikor is kifog bujni a névtelenség homályába burkolt hazug tudósító piszkos alakja.

Hazugság az, hogy az én követelésemmel fictív követelés lett volna. Bora György és családja 4 év óta az én általam nekik adott kölcsönökből élt és abból szerezte, a mi je van. Hogy követelésemmel valódi volt, legjobban mutatják a nagyhalmágyi kir. Járásbíróságnál 1907. Sp. 78. és 1907. Sp. 79. sz. a. elfekvő ítéletek, a hol bíróság el van ismerve követelésemmel jogsága.

Most csak ennyit, a bíróság többet fog majd önöknek mondani.

Kishalmágy, 1907. április 15-én.

Popescu Miklós,
gör. kel. lelkész.

1150

Nyilatkozat.

A Függetlenség című lapban Boczkó Pál legutóbbi nyilatkozatára vonatkozólag kijelentem:

Miszerint Leu Pál ur becsületbíróságba beleegyezett volna, de mi, mint segédei ennek szükségét nem látva be, abba nem mentünk bele.

Ezek után Leu Pál urat ismételen kifogástalan korrekt úri embernek nyilvánítom, azon megjegyzésem kíséretében, hogy Boczkó Pál, ki nek tudtommal elintézetlen lovagias ügye van, nincs hivatva valakinek korrekt vagy inkorrekt-ségét elbírálni.

Sipe, 1907. évi április hó 16-án.

Kelepecz József,
jz. gyak.

1149

KÓCZÉ ANTAL

budapesti első cigányzenekara ma csütörtökön, április hó 18-tól kezdve hat estén át

Központi Szálloda télikertjében hangversenyt

tart.

Az élvezetes zene meghallgatását ne mulassza el senki.

Számos látogatást kér

1156

NAGY LAJOS,
szállodás.

* Az ezen rovat alatt közlöttekért nem vállal felelőséget a szerkesztő.

**A májusi
költözködésre
ajánlunk:**

**Légszesz és
villany-csillárok,
petroleum-lámpákat.**

**Valódi
Auer és benoid-gáz
égőhálókat.**

**Üveg és porcellán,
mosdó és egyéb
készleteket. — Va-
lódi nikkel főző-
és diszedényeket,**

**a legnagyobb választékban és
egolcsóbban**

Gebhart Testvéreknel

ARADON,

Andrássy-tér 4. (Pannónia-szálloda.)

Városi és megyei telefon 451.

25 koronát meghaladó készfizetések után 3% pénztárcengedményt nyújtunk.

Fischer Armin

szobafestő és mázoló

Arad, Vörösmarty-utca 3. sz.

Elvállal mindennemű

szobafestő és mázoló-

munkát,

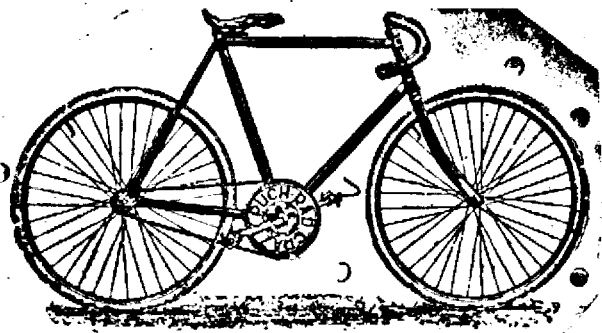
azonkívül gipsz utánzatot és szobakárpitozást a legegyszerűbb és legdiszesebb kivitelben vidéken is. 837

Kalmár József

kerékpárraktára

486

Arad, Salacz-utca 2. szám.

Új és használt kerékpárok olcsó árért kedvező havi vagy heti részletekre kapható.

Nagy javító műhely.

KOSSUTH-^{utca}_{67. sz.}

CZERNUCZKY MIHÁLY

cipész-mester úszelőben

a legjobb anyagból készült férfi, női és gyermek cipők nagy választéka. — Megrendeléseknél színes bőrök nagy választéka.

Saját készítés!

624 Olcsó ár!

Pontos kiszolgálás!

Szőlőoltvány

Rip. port. alanyon, fás-gyökeres I. oszt. 5—6000 drb. mustos fehér, kadarka, burgundi s néhány száz drb. csemege faj

1000 drb. 200 korona.

Wolf Gáspár

szőlőbirtokosnál

1137

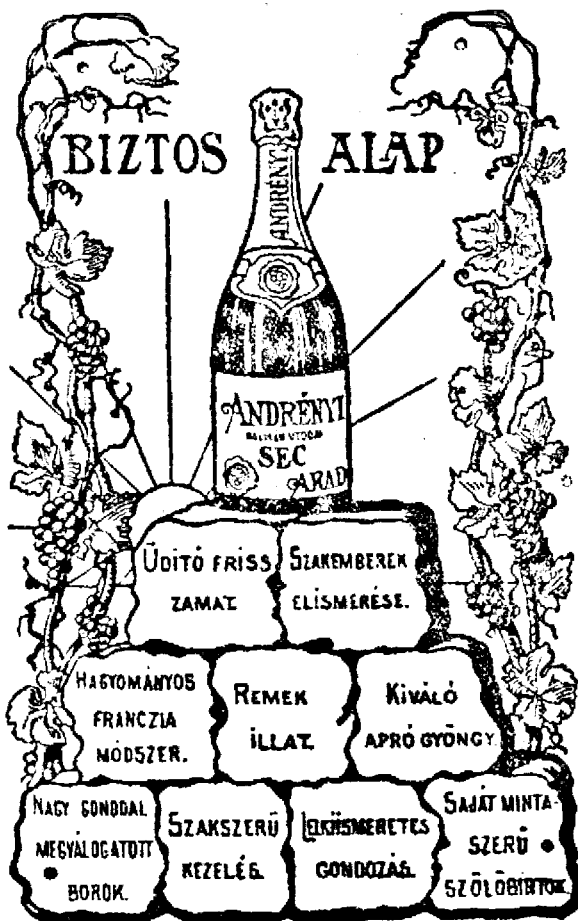
PAULIS, Aradmegye.

Egy jó karban levő 2 lóerős

gázmotor

jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

BIZTOS

ALAP

ANDRÉNYI
SEC
ARAD

ÜDÍTŐ FRISS
ZAMAT

SZAKEMBEREK
ELISMÉRÉSE.

HATOMÁNYOS
FRANCZIA
MÓDSZER.

REMEK
ILLAT

KIVÁLÓ
APRÓ GYÖNGY

NAGY GONDBAL
MEGYALOGATOTT
BOROK.

SZAKSZERŰ
KEZELÉS.

ELISMÉRÉTES
GONDOZÁS.

SAJÁT MINTA
SZERŰ
SZŐLŐBIRTOK

Tüzelő anyagokban

bár a szállítási akadályok teljesen megszüntetve nincsenek, mindazonáltal igen tisztelt vevőinket értesíthetjük, hogy

raktár - készletünk

Zsilvölgyi Fűtőkőszén,
Porosz Salon-kőszén,
Porosz Légszesz Pirszén
és Porosz Dió-Pirszénben

Legjobb minőségekben jól el van látva.

Háztartási és ipari célokra száraz, darabos, jól kiégetett

Bükkfa-szén

állandóan nagy mennyiség készleten.

Jakaréktűzhelyben ajánljuk a kőszéntüzelést. Számos előnyök s jelentősen olcsóbb, mint a tűzifa.

A hazaszállítását saját kocsijainkkal, a miniszteri és főkapitányi rendeletek megfelelően plombázott zsákokban eszközöljük. 168

Kneffel Károly és Fia
vaskereskedés szénosztálya.
Telefon 139. sz.

Steckenpferd-Liliumtej-szappan

Bergmann és Társa gyártmánya Dresda és Elba melletti Teschen, volt és marad a naponkint beérkező elismerő levelek szerint a leghatas. sabb gyógyszappan pattanások ellen. A bőrt állandóan finoman, puhán tartja és rózsaszínű teint ad neki. Darabja 80 fillérért kapható a gyógyszertárakban, drogueriákban, illatszert kereskedésekben és borbély üzletekben. 1045

Értesítés!

Figyelem!

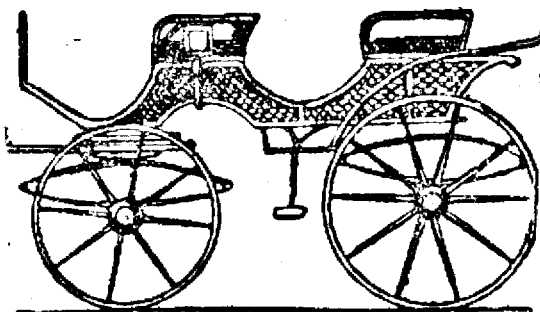
Nádassy és Mészáros

kocsikészítők Arad, Boros Béni-tér 2. sz.

Van szerencsénk az igen tisztelt érdekelteket értesíteni, hogy Arad, Boros Béni-tér 2. szám alatt

kocsi készítésre berendezett műhelyeket nyitottunk,

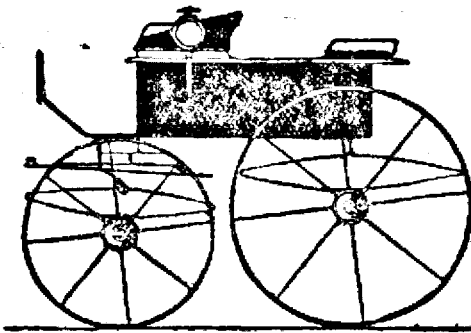
1042

hol igen jutányos árakért készítünk a legmagasabb igényeknek is megfelelő modern kivitelű járműveket, ezenkívül megrendelésekre készítünk új automobil-felsőrészeket is, és a már használatban levőket kívánatra átalakítjuk, valamint javítását is elfogadjuk, a melynek gyors és pontos elkészítéseért garanciát nyújt években át külföldön szerzett szaktehetségünk. — B. pártfogást kér

Nádassy és Mészáros,

kocsikészítők Arad, Boros Béni-tér 2.

KI SZENVED?

gyomorban, székrekedésben, étvágytalanságban stb.? Az tegyen kísérletet, a több száz hirneves orvos által ajánlott HORGONY természetes keserűvízzel. Reggeli előtt fél ivópohár HORGONY keserűvíz 1—2 óra alatt meghozza a kívánt hatást, mire az étvágy és a jó közérzet beáll. A HORGONY természetes keserűvíz nem kellemetlen ízű, nem okoz kellemetlen érzést. Kapható minden ásványvíz, fűszerkereskedésben és gyógyszertárban. Vásárlásnál kifejezetten HORGONY keserűvíz kérendő. Tulajdonos: Loser János Budapest. 849

Kilényi C. és Társa

(Ivát-, kézmű-, rövidáru és fehérnemű
uj áruhaza

a József főherceg uton megnyitott.

24 évig az aréna épületben volt üzletünk
ket a folytonos házbér emelés miatt

József főherceg-ut 11. szám alá
(Müller-házba)

helyeztük át.

A mostani sokkal olcsóbb házbér miatt
ahban a kellemes helyzetben vagyunk,
hogy a mélyen tisztelt vevőinket sokkal
olcsóbban szolgálhatjuk ki, mint azelőtt.

Magunkat a n. é. közönség szíves
pártfogásába ajánljuk kiváló tisztelettel

KILENYI C. és TÁRSA a „Kék golyó”-hoz.

József főherceg-ut 11. 428

Van szerencsém a n. é. közön-
ségnek tudomására adni, hogy a
párisi és bécsi tanulmányutam-
ról visszaérkeztem és

Andrássy-tér 8. sz. alatt
ajtó 5. Gebhart-ház egy

**női kalap és díszítő
termet**

nyitottam

és e szakmában mindent a leg-
szébb és legizlésebben készítek.
Ugyszintén állandóan raktáron tar-
tok **kész női kalapokat.**

Javitásokat gyorsan és ponto-
san eszközölök. 564

Tisztelettel

Fischer Dóra,
Andrássy-tér 8. szám.

Wolf János

uri és női cipész

Arad, Weitzer János-utca Minorita-p.

Elvállal minden e szakmába vágó mun-
kákat a legszebb kivitel s a legújabb di-
vat szerint. Továbbá elvállalok abnormis
lábakra **ortopéd-cipők** el-
készítését, valamint az önkéntes uraknak
előírás szerinti **hakkancs** vagy **csizma**
elkészítését elvállalom, azon reményvel,
hogy a legnagyobb igényeknek megfe-
lelek.

Tisztelettel

586 **Wolf János.**

Maszni János

építész és építő-mester műszaki irodája

Arad, Andrássy-tér 8.
(Templommal szemben.)

Elfogad az építészeti terén elő-
forduló mindennemű

irodai és kivitelű munkálatot.

Tervezéseket a legmodernebb
stílusban, valamint költségcsökkenté-
sokat kívánatra készítek.

Az építészeti terén mindennemű
felvilágosításokkal szolgálom.

Vázlat terveket ingyen készítek.

Tisztelettel

Maszni János,
építész. 103

A dorozsmai vasuti baleset ismét beigazolta, hogy egy élethossziglani

**baleset biztosításra
mindenkinek szüksége van.**

Ilyen biztosításokat a legelőnyösebb feltételek mellett a

Providentia általános biztosítótársaság

eszközöl, ugyanis:

Egy egész életre szóló balesetbiztosítás díja, **egyszersminden-
korra** minden 1000 korona után három korona.

A díjnak részletekben való lefizetése esetén minden 1000 korona után
negyedévenként 80 fillér fizetendő. 1133

Bővebb felvilágosítást készséggel nyújt a társaság aradi főügynöke

Stern Sándor. Eötvös-u. 18.

Sok millió előkelő
urhölgy használja
a világhírű

**Földes-féle
Margit-Cremet,**

mely zsírtalan, ártalmatlan s rögtön szépsít.

A **Földes-féle MARGIT-CREME** gyorsan és biztosan
ható ártalmatlan szer **szeplők, májfoltok, bőrtakák,
pattanások, kiütések** s mindennemű **bőrbaaj ellen.**
A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással
beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely
elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár: 308

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerésztárában.

**Asszonyok
és leányok**

el vannak ragadtatva

a **Hajós-féle világhírű**

ARADI IBOLYA-CRÉME

bámulatos hatásától.

Szeplő, májfolt, bibiros,

bőrvörösséget és mindennemű arcztisztát-
lanságot varázsszerűen gyorsan eltüntet.

A párisi és londoni hygienicus kiállításon nagy aranyérmekkel, ke-
reszttel és díszoklevéllel kitüntetve.

Egy tégelynek ára 1 kor., dupla tégely 2 kor.

Ibolya szappan 70 fillér, Ibolya tej 1 kor.
és Ibolya hölgyper 1 korona 20 fillér.

Ovakodjunk értéktelen utánzatok és hamisítványoktól.

A bevásárlásnál csakis **Hajós-féle aradi készítményeket** tessék
kérni és elfogadni, minden más ajánlatot visszautasítani.

Kapható a készítőnél: 513

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerésztárában

Arad, Andrássy-tér 22., a megyeházzal szemben,

továbbá **Földes Kelemen, Kossuth Pál, Ring Lajos, Hauer Lajos, Vajtek
Kálmán, Berger Gyula** gyógyszerészeknél és **Vajtek és Wolcz** drognáriájában.

Ifj. Kopetkó

Károly

Arad, Weitzer János-u. 2.

(Minorita-palota.) 147

Tavaszi bevásárlási utamról
visszaérve van szerencsém a nagy-
érdemű vevőközönség szíves tu-
domására hozni, hogy tavaszi és
nyári ujdonságok megérkeztek:
**Blouse kelmék, új costüm
kelmék, új blouse zephierek,
divatos blouse selymek, gyö-
nyörű szép delainok, ruha-
vásznak óriási választékban.**

Mintákat vidékre bízmentve küldök.

Városi és megyei telefon 477.

175 darab

pontos járatu ezüst

zsebórát

minden elfogadható árban
elárusít

Schwimmer-cég

Arad, 802

Stabadság-tér 5-6. szám alatt.

Pölzl kávéház
mellett.

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő üzlete

Arad, Weitzer János-u. 13. sz.

**Zsinor,
gomb,
bojtok
és rojtok**

állandóan raktáron tartatnak.

Gyermek ágyhálók

bármely színben, pontosan, méret
szerint készíttetnek. — Minden e
szakba vágó munkát a leggyor-
sabbán készít. 682

Veszek

nyaralógoktól használt nyári
és téli férfi-ruhákat, utazó-
bundákat, háló, ebédlő és
más butorokat 913

a legmagasabb áron veszek és
eladok. Kívánatra vagy levélbeli
meghívásra hához is megyek.

Menczer Márton

Arad, Árpád-tér 5. sz.

(Izraelita templom épület.)

Mechanikussal

óhajtók egy rendkívüli találmányelkészítése végett megismerkedni Aradon vagy közeli vidéken.

Cím a kiadóhivatalban.

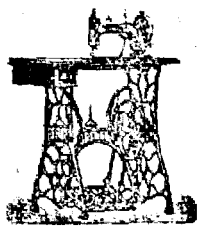
1146

Telefon szám 96.

Hammer Vilmos

műszerész

Arad, Szabadság-tér 7. sz.

Pfaff és Singer karikahajós

varrógépek,

„Helikal Premier“, „Puch“

kerékpárok,

Grammofonok és lemezek nagy raktára.

Acetylen lámpák, gummik, nyergek, grammofon kerek, rugók, hangdobozok, varró és grammofon tűk I-a minőségben.

Javítások jutányosan és jóállás mellett, gyorsan és pontosan eszközöztetnek.

— U —

női kalap divat-terem!

A nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom, hogy Aradon Deák Ferencz-utca 2. szám alatt (Sebesyház) egy, a mai kor és modern ízlés minden köve eményének megfelelő.

női kalap divat-termet nyitottam

Uzletemben a legelőkelőbb czégektől kikerült és legszebb kivitelű modelleket állandóan raktáron tartom.

Állandó és a legnagyobb választék gyászkalapokban.

Átalakítások és minden e szakmába vágó munkálatok jutányosan és pontosan végeztenek.

V. léki megrendeléseket a legmesszebb menő körültekintéssel eszközölk. Szíves pártfogást kér

ANTMANN ANNA

Arad, Deák Ferencz-utca 2.

Utolsó 10 nap!

TUDOR

felosztatja az összes raktárát, és ha nem siet, elkésik.

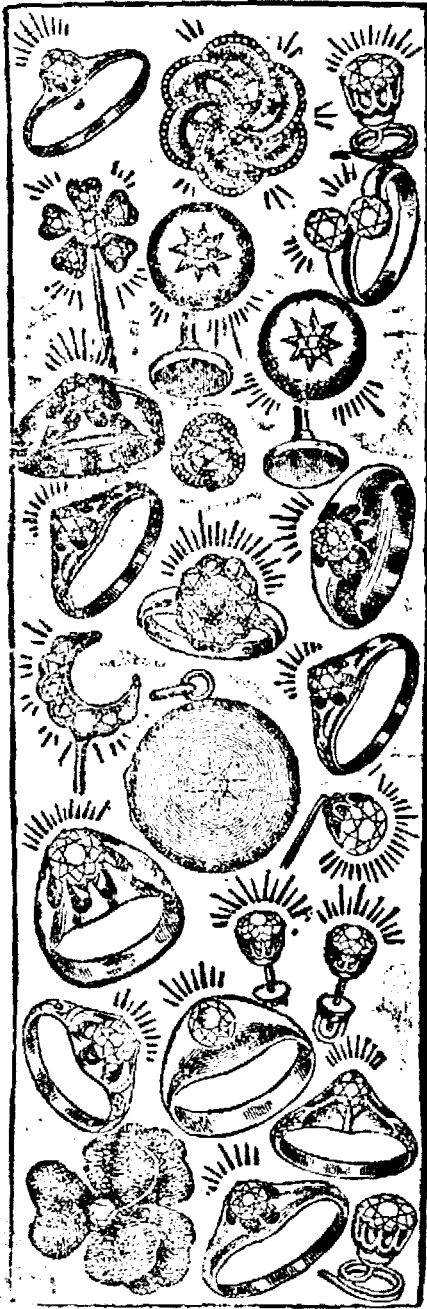
Remek Tündöklő

TUDOR

gyémántok

A legszebb utánzatok a világon

brossokban, gyűrűkben, nyak-
kendőtükben stb. foglalva

Azelőtt **8** korona ma **50** fillér darabja foglalással együtt

Tudor gyémántok kaphatók:

Deutsch Testvéreknel

Arad, Andrássy-tér 17. sz.

Telefon 551.

Elismert legolcsóbb.

Telefon 551.

Pénzkölcsön

ház és földbirtokra a legmagasabb értékig törlesztési részletekben való visszafizetésre közvetít

10, 15, 25, 35, 41, 50 évre

KLEIN JÓZSEF Arad, Radnai-ut 10. sz.

126

A nagyszabeni általános takarékpénztár képviselője,

hol a következő bér- és magán-lakházak előnyös fizetési feltételek mellett olcsó árban eladó, u. m.: Lövész-u. 3a. emeletes, Lipót-utca 12a., Lipót-utca 13., Lehel-utca 14., Lehel-utca 19. sz., Választó-utca 39. sz. földszintes házak és Uj-Mikalakán a motoros mentén 440. számú ház, mely 3-4, esetleg 5 szoba, konyha, kamara és fürdő-szobának alkalmas új épület 6500 kor.-ért törlesztésre eladó.

Társ lennék

10—12000 koronával valamely már létező és ki-mutathatóan megfelelő hasznot biztosító

ipari vagy kereskedelmi vállalatnál.

A vállalat intézésében személyesen is közre-működnék, amire kereskedelmi képzettségem alkal-massá tesz.

Minden részletre kiterjedő ajánlatot „Társ” jelige alatt e lap kiadóhivatalába kérek.

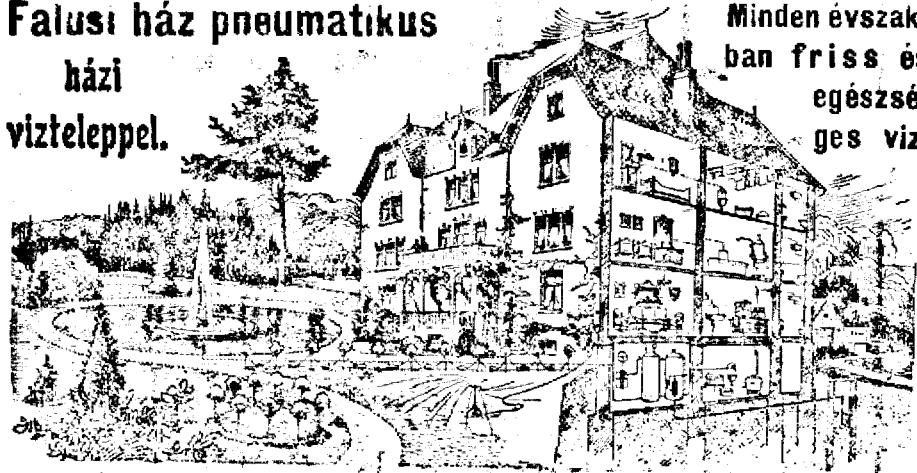
Vállalatra csak Aradon vagy Arad környékén reflektálok.

1126

Falusi ház pneumatikus

házi
vizteleppel.

Minden évszak-
ban friss és
egészsé-
ges viz

Vizellátási telepek nyomó levegővel

(magas víztartó nélkül) villák, falusi házak,
kertek, szanatoriumok, szállodák, stb. részére.

Fürdő- és mosóberendezések, closettelepek.

Tervvel és költségvetéssel kívánatra szívesen szolgálok.

Felvételek a helyszínen.

455

Hopp Károly

műszaki irodája vizellátások, világítási és motortelepek részére

Arad, Széchenyi-utca 5. szám.

Vérszegénység és sápkórban

szenvedők

Rozsnyay vasas china borát

használva, a legnagyobb eredményt érik el. Bevásárlásnál csak a valódi Rozsnyay-főlet fogadjuk el. Egy nagy üveg ára 3 k. 50 fill.

Finom

Jamaicai Rum

a legelső angol országtól hozatva.

Próba üveg 60 fill. Kis üveg 1 korona. Nagy üveg 2 korona.

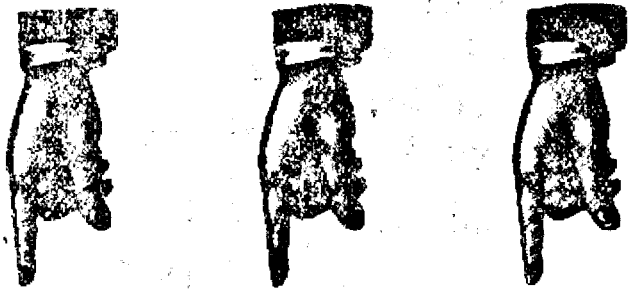
Kapható egyedül:

Rozsnyay Mátvás

gyógyszerárában

458

Arad, Szabadság-tér.

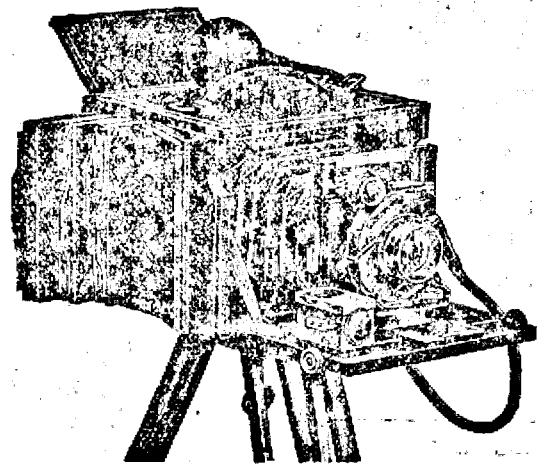

Sehol

992

sem szerezhetők be
jutányosabban

fényképező gépek,

fényérzékeny

szárazlemezek, másoló papirok,
levelező-lapok, Brom papirok,
Pigment papirok,

valamint minden, a fényképezéshez tartozó vegyszerek, eszközök, lencsék stb. — Eredeti gyári árak, bármely gyári árjegyzék szerint. — Tekintettel az „Aradi Fotoklub” által rendezett, folyó évi május hó 1-én megtartandó Amateur-kiállításra raktáromat úgy a rendes cikkel, valamint a művészies kivitelű Pigment- és gummi-nyomáshoz szükséges anyagokkal bőségesen szereltem fel.

BLOCH H.

fénykép-cikkek raktára Aradon.

RÉZ- ÉS VASBUTORGYÁR ARADON.

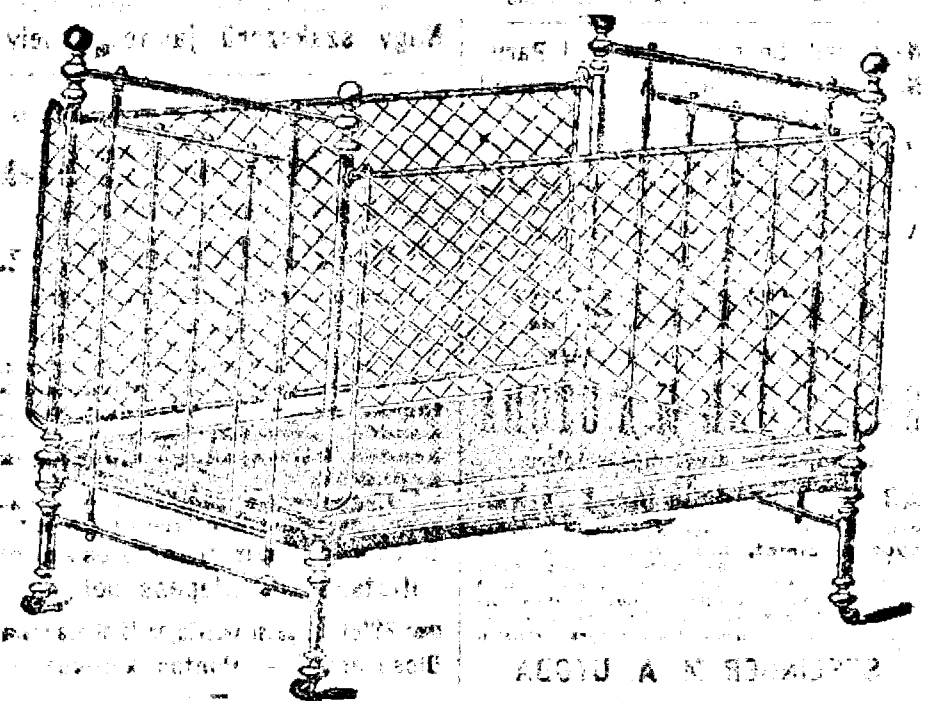
Tisztelettel van szerencsém értesíteni a tavaszi sáisonya való tekintettel a villa- és kerttulajdonos urakat, hogy

kerti lugasaim, székeim, padjaim és napvédőim elsőrendű, számtalan évekig tartó, rendkívül izéles kiállításban nagy mennyiségben rendelkezésre állnak bármilyen nagyság, és méret szerint.

Saját gyártmányu 403

RÉZ- ÉS VASBUTOROK, sodrony-ágybetétek

széles választékban a nagyvásáros piacon kiállításban. Kivánatra képernyővel vagy íráshelleg szolgálak költségvetésel

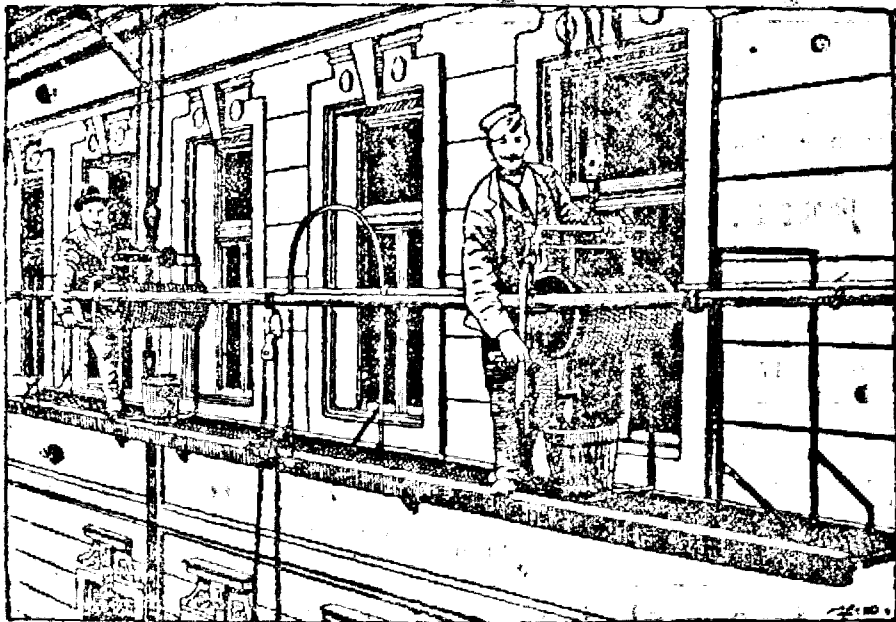
Szíves megrendelést kitünő tisztelettel kér

FLEISCHER TESTVÉREK.

Gyárhelyiség: Aulich Lajos-utca 11. szám.

Raktár: Lázár Vilmos-utca (Földes-palota.)

Telefon szám 423.

Van szerencsém b. tudomására hozni, hogy **Deák Ferenc-utca 36. szám alatt**

799

festő- és mázoló-vállalatom

a jelen kor igényeinek megfelelőleg kibővíttem. Birtokomon a legújabb stíluszerű minták, melyek azon helyzethez hoznak, hogy a legszebb kivitelű munkát is legjutányosabban számíthatom. Utcái és udvari **homlokzat festészetben** elismerve vagyok, melyet számos elismeréssel igazolhatok.

Becs és pártfogását kérve, maradtam kiváló tisztelettel

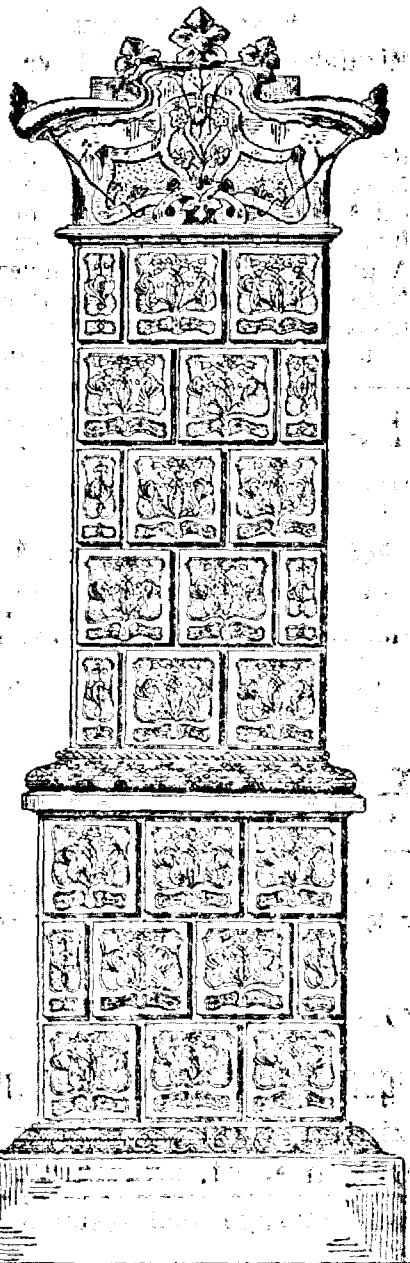
Bräuner Vilmos, szobafestő és mázoló

Arad, Deák Ferenc-utca 36.

Saját felhuzó gépek.

Vidékre is elvállalok e szakmába vágó munkákat.

Alapított 1869
Megyei és városi telefon 389.

Agyagáru és kályhagyár

Arad, Halász-utca.

Ajánlja saját a legjobb tűzmentes anyagból készült **cserépkályháit és kandalóit**

minden kivitelben, úgyszintén **takarék-tűzhelyek és fürdőkádak kifalazását, nemkülönben központi fűtésnek berendezését** bármely rendszer szerint.

Továbbá minden a kályhás iparhoz tartozó **javítások** vagy **átalakítások** megbízható szakképzett szerelők által pontosan és gyorsan, a lehető legjutányosabb árban végeztetnek úgy helyben, mint vidéken.

Összes cserépkályhám bármely rendszerű vasbetéttel mint **gyorsmelegítő** kivánatra felszerelhető, nemkülönben Maidingen rendszer szerint fekete, vagy pírshén fűtésre mint töltőkályha felállítható.

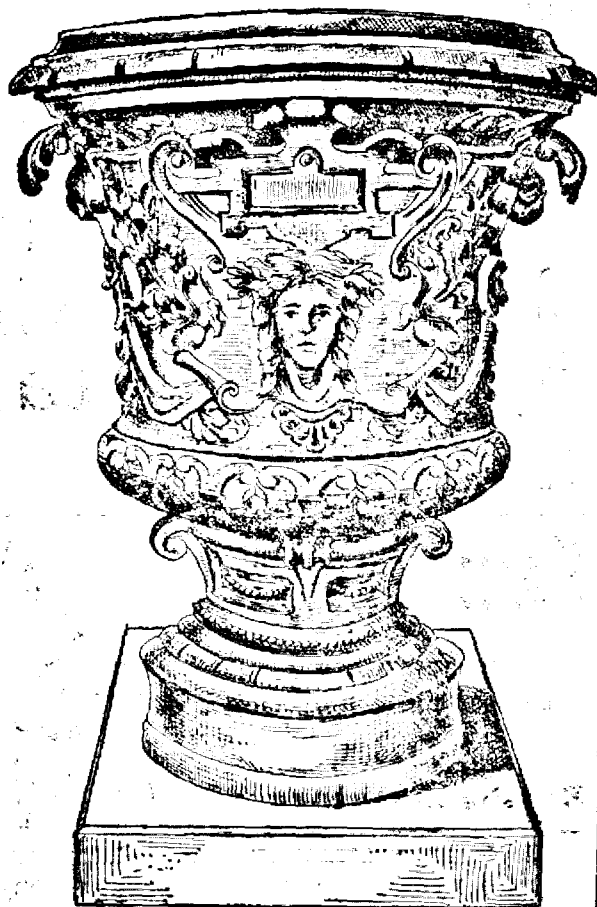
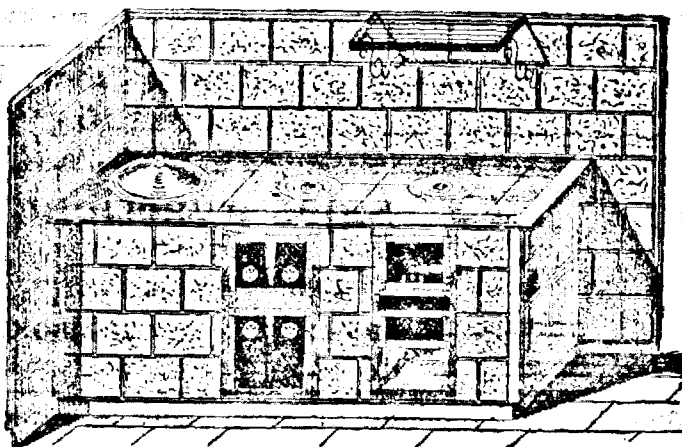
B. megbízását kérve, maradtam 183

kiváló tisztelettel

BALOGH DÁVID

kályhás-mester.

Képes mintakönyv kivánatra bérletek bérmentve megküldök.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Husznált,

de jó karban levő butorok olcsó árban eladók. Kölcsey-utca 10.

Francia „Blouse Albu.n“

dus tartalommal, legújabb eredeti francia divatképekkel 1 korona 50 fillérért kapható **Inguaz I. és Fia** könyvkereskedésében Arad. Telefon 517. 361

Zongora

rövid, teljesen jó állapotban eladó. Bővebbet: Erzsébet-körut 7., magas földszint. 1139

Méhes eladó!

Egy teljesen felszerelt méhes 25 drb. Dzierzon kaptárral (országos méretű) mézpergetővel s a hozzátartozó aprósággal olcsón eladó. Cim a kiadóhivatalban. 1055

Szőlő!

A muszkai hegyen egy jó fekvésű 5 holdas termő szőlő, szép nagy épülettel, uri lakással, teljesen berendezve eladó. Cim a kiadóhivatalban. 1056

Veszek könyveket,

egész könyvtárakat, Lexikonokat, jobb folyóiratokat és hangjegyeket legmagasabb áron. **Kerpel Izsó** könyv- és papirkereskedése és kölcsönkönyvtára, Aradon. 356.

Biztos existenzia!

Ügyes, jó beszélő tehetségű urak állandó alkalmazást kaphatnak egy könnyen eladható házi czirk eladására. Pénzbeszedők óvadékká keresztetnek. Ajánlatok „K. 6 100.” jellel a kiadóhivatalba kéretnek. 465

Mérlegképes

könyvelő, ki a gépirást is bírja, állást keres. Cim: B. M. Flórián-utca 4. sz.

Eladó!

Orczy-utca 11. és Perényi-utca 4-ik számú ház betegség miatt eladók. Fizetési feltételek a legkedvezőbbek! Vételhez 8 ezer korona készpénz elegendő. Felvilágosítást nyújt a házban a háztulajdonosnő, esetleg levélben Békés-Csabán, Keresztes Ferenc, vezérigazgató. 1116

Kovaszinc községben

egy jó forgalmu szatócsüzlet, dohányrudával egybekötve azonnal eladó. Ugyanott egy 412 □-öl területű 1410 drb. termőtökével beültetett szőlő szintén eladó. Értekezhetni: Tóth Lajosnénál, Kovaszinc. 1145

Egy jó karban lévő

billiárd asztal márvány lappal azonnal eladó Ruzsanda Györgynél, Újszentannán. 1148

Egy réz függő műhelylámpás,

házbutorok és üres üvegek eladók Teleky-utca 10. sz. I. em.

József főherceg-úton

emeletes ház eladó. Telke kiterjed a körutig. Bővebbet a kiadóhivatalban. 1156

Van szerencsém

a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy téli szalonnát és tiszta sertés zsírt a nagy készlet miatt tetemes áron leszállítottam és adom a téli szalonnának kilóját 72 kr. és tiszta I-sőrendű sertés zsírt 76 kr-ával, friss sertészsír 72 és 76 kr. és minden hentesárut a legjutányosabb áron számítom. Kereskedők és vendéglősök nagyobb vételnél árengedményben részesülnek. Szíves pártfogásukat kérem, tisztelettel Garai Károly hentesüzlete, Boczkó-utca 2. 1142

Jó karban lévő

6 drb. petroleum függő lámpa jutányos áron eladó. József főherceg-ut 18. I. em. 1147

Harisnyakötőde

Andrássy-tér 20. sz.

(Fischer Eliz palotában.)

A t. közönség rendelkezésére áll 800

Értesítés!

Rácz József

fűszer és csemege üzlete

május 1-én

megnyílik

Arad, Szabadság-tér 21.

(Lengyel Testvérek mellett.)

Egy jó erkölcsű fiu tanulóknak

felvétetik. 1081

3 szobás utcai lakás

vízvezeték és fürdőszobával május 1-től kiadó Orczy-utca 4. sz. 1144

URANOL

a legjobb cipőkrém.

Főraktár Aradon: 3926

Bineth Ignác

bőrkereskedő urnál Petőfi-utca.

Nem kell London. Nem kell Páris. Nem kell Bécs. Nem kell Budapest!

Aradon is lehet kapni!

A legkényesebb igényeknek is megfelelő mérték utáni

CIPŐKET

urak és hölgyek részére

SEELINGER M. A. UTÓDA

orthopéd és divat cipészetében

ARAD, Szabadság-tér 4. szám.

Szűlők különös figyelmébe ajánlom orthopéd-gyógycipőmet, melyek megátolják a lábdeformitásokat, gyermekknél, ugyancsak felnőtteknél a leggyorsabb eredményeket értem el, amit számos elismerés tanúsít. Készíttek a valódi amerikai formájú cipőket meg nem különböztethető tartos szép cipőket. B. megrendeléseiket kérve teljes tisztelettel

SEELINGER M. A. UTÓDA

az aradi Nemzeti Színház szállítója 641

Telephon sz. 242.

Kalmár József

hatóságilag engedélyezett villamos világítási felszerelő Arad, Salacz-u. 2.

Költözködéseknél vagy lakásváltoztatásoknál

villanyvilágítási vagy 486

villanyos csengő

bevezetéseket vagy átalakításokat jutányosan és gyorsan eszközöl

Kalmár József

villanyyszerelő Arad, Salacz-utca 2.

Telefon szám 184. Mosóintézet átvétel! Telefon szám 184.

Van szerencsém a t. közönség tudomására adni, hogy a hosszú évek óta fenálló és teljes megelégedésre működő, legjobb hírnévnek örvendő

Bettelheim-féle mosóintézetet

Aulich Lajos-utca 2. szám átvetttem és annak szakszerű kezelését személyesen fogom tovább vezetni. — Főelőnye intézetemnek, hogy a mosást és tisztítást hazilag kezel, minden vegyszer mellőzésevel, kizárólagosan kézimossással, melynek következtében a ruha nincs kitéve időelötti romlásnak.

Sok éven át szerzett tapasztalataim remélni engedik, hogy kifogástalan munka szállításával ki fogom érdemeim t. megrendelőim feltétlen bizalmát.

Kiváló tisztelettel

753

FISCHER LIPÓTNÉ,

a Bettelheim-féle mosóintézet utóda Aulich Lajos-utca 2. szám.

Telefon sz. 370. Telefon sz. 370.

Hammer Zs. és Társa

műszerész és mérlegkészítők

Boros Béni-tér 1. szám.

Ajánlja dusan felszerelt

kerékpár, varrógép és Gramofon

raktárát. 1002

„Singer“, „Original Viktoria“, Central Bobbin varrógépek családja használatra és ipari célokra.

„Puch“, „Helical-Premier“ és „Préciosa“ kerékpárok jutányosan jótállás mellett, kedvező fizetési feltételek.

Nagy szakszerű javító műhely.

Megérkeztek a tavaszi divat újdonságok!

Brunner Béla

úri divat- és különlegességek ártala

Arad, Szabadság-tér 20. sz.

(Porray-u sarok, gróf Nádasdy-palota.)

Ajánlja dusan felszerelt áruaktárát, hol a legújabb és legdivatosabb ingek, gallérok, kanzliák, nyakkendők, keztük, selyem szabandók, harisnyák, s. b. újdonságok kaphatók.

Legnagyobb választék fa-, vászon- és bőr-utazóbőröndökben!

Divatújdonság francia és angol

illatszer különlegességekben.

HAMERLI I. pécsi keztügyár főraktára!

Olcsó árak! — Pontos kiszolgálás!

Vidéki megrendelések azonnal elintéztetnek. 1381

Tégla, Cserép

legkedvezőbbben kapható

Pollak Sándor

körkemenes téglagyárában

Mikalakán, a Radnai-ut végén.

A méteres vasút megálló helye.

Városi telefon 206. — Gyári telefon 515.

Rendelések felvételnek Karolina-u.

7. sz. irodámban, vagy Maros-utcai lakásomon. A téglát vám és fuvarmentesen házhoz szállítom.

— A gyárba saját új mű utam vezet.

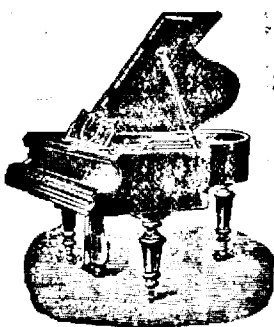
Nagy raktár saját gyártmányu hornyolt és kupola cserépekben, flaster-, kút- és facon-téglákban.

Faix Jacques

zongoraterme és készítői műterme

Aradon,

Batthyány-utca 35.

Raktáron tartja: Ibach, Dörr, Lyra, Oeser, Wirth, Rössler elsőrendű gyárosok kitűnő készítményeit,

valamint

saját gyártmányu zongoráit

827

Nagy raktár új Grammophonokból. — Új zongorák 300 frttól 850 frtig.

Javitások, hangolások, ugyancsak havi

kölcsön-zongorák jutányos árak mellett.